

Національний технічний університет
"Дніпровська політехніка"

Навчально-науковий Інститут економіки
Фінансово-економічний факультет

Кафедра економічного аналізу і фінансів

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до кваліфікаційної роботи
ступеню магістра

Здобувача Лісної Дар'ї Олександрівни

(ПІБ)

академічної групи 072м-24-1 (денна форма навчання)

(шифр)

спеціальності 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок

(код і назва спеціальності)

освітньо-професійної програми: «Фінанси, банківська справа та страхування»

на тему: «Управління кредитною політикою банку (на прикладі
АТ "Банк Кредит Дніпро")»

Керівники	Прізвище, ініціали	Оцінка за шкалою		Підпис
		рейтинговою	інституційною	
Кваліфікаційної роботи	Дереза В.М.			
Рецензент				
Нормоконтролер	Федорова О.Г.			

Дніпро
2025

Національний технічний університет
"Дніпровська політехніка"

ЗАТВЕРДЖЕНО:

завідувач кафедри

економічного аналізу і фінансів

(повна назва)

О.В. Усатенко

(підпис)

(прізвище, ініціали)

« _____ » _____ 2025 року

ЗАВДАННЯ
на кваліфікаційну роботу
ступеню магістра

здобувачу **Лісній Дар'ї Олександрівні** академічної групи **072м-24-1**
(прізвище, ініціали) (шифр)

спеціальності **072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок**
(код і назва спеціальності)

На тему: **«Управління кредитною політикою банку (на прикладі**

АТ "Банк Кредит Дніпро")»

затверджену наказом ректора НТУ "Дніпровська політехніка" від **12.11.2025р №1271-с**

Розділ	Зміст	Термін виконання
ВСТУП	Актуальність теми, мета і завдання, об'єкт і предмет роботи, методи, наукова та практична цінність, апробація результатів, публікації, структура роботи	29.09.2025-05.10.2025
Розділ 1	Теоретичні засади формування кредитної політики банку	06.10.2025-19.10.2025
Розділ 2	Аналіз та оцінка механізму реалізації кредитної політики АТ «Банк Кредит Дніпро»	20.10.2025-02.11.2025
Розділ 3	Шляхи удосконалення управління кредитною політикою АТ «Банк Кредит Дніпро»	03.11.2025-16.11.2025
Розділ 4	Розрахунок економічного ефекту від удосконалення кредитної політики АТ «Банк Кредит Дніпро»	17.11.2025-30.11.2025-
ВИСНОВКИ		01.12.2025-06.12.2025
Демонстраційний матеріал	Підготовка демонстраційного матеріалу до захисту	07.12.2025-09.12.2025

Завдання видано

(підпис керівника)

В.М. Дереза

(прізвище, ініціали)

Дата видачі завдання **01.09.2025 р.**

Дата подання до екзаменаційної комісії **10.12.2025 р.**

Завдання прийнято до виконання

(підпис студента)

Д.О. Лісна

(прізвище, ініціали)

АНОТАЦІЯ

Лісна Д.О. – Управління кредитною політикою банку (на прикладі АТ "Банк Кредит Дніпро"). – Кваліфікаційна робота на правах рукопису.

Кваліфікаційна робота магістра за спеціальністю 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок. – НТУ «Дніпровська політехніка», Дніпро, 2025.

Робота присвячена дослідженню теоретичних, методичних та практичних аспектів управління кредитною політикою банку на прикладі АТ «БАНК КРЕДИТ ДНІПРО». Розглянуто сутність кредиту та кредитної політики, визначено фактори, що впливають на її формування, та узагальнено підходи до побудови ефективної системи управління кредитною політикою.

Проведено аналіз фінансово-економічної діяльності банку, структури його кредитного портфеля та динаміки ключових показників. Установлено зменшення частки проблемних кредитів, зниження рівня резервування та зростання рентабельності кредитних операцій. Визначено основну проблему – концентрацію кредитів у високоризикових галузях.

Обґрунтовано напрями вдосконалення кредитної політики, зокрема оптимізацію структури кредитного портфеля, підвищення якості оцінки кредитного ризику та посилення моніторингу позичальників. Здійснено оцінку платоспроможності підприємства-позичальника із застосуванням моделей прогнозування банкрутства та розраховано економічний ефект від запропонованих заходів, який підтвердив їхню доцільність і позитивний вплив на ефективність кредитної діяльності банку.

Одержані результати можуть бути використані АТ «БАНК КРЕДИТ ДНІПРО» для підвищення якості управління кредитною політикою та зміцнення фінансової стійкості.

КРЕДИТНА ПОЛІТИКА, КРЕДИТНИЙ РИЗИК, ПРОБЛЕМНІ КРЕДИТИ, РЕЗЕРВУВАННЯ, РЕНТАБЕЛЬНІСТЬ КРЕДИТНОГО ПОРТФЕЛЯ, МОДЕЛІ БАНКРУТСТВА, ОПТИМІЗАЦІЯ КРЕДИТНОГО ПОРТФЕЛЯ.

ABSTRACT

Lisna D.O. – Bank credit policy management (based on the example of JSC "Bank Credit Dnipro"). – Qualification work on the rights of the manuscript.

Master's qualification work in specialty 072 Finance, banking, insurance and stock market. – Dnipro University of Technology, Dnipro, 2025.

The work is devoted to the study of theoretical, methodological and practical aspects of bank credit policy management on the example of JSC "BANK CREDIT DNIPRO". The essence of credit and credit policy is considered, the factors influencing its formation are identified, and approaches to building an effective credit policy management system are generalized.

An analysis of the bank's financial and economic activities, the structure of its credit portfolio and the dynamics of key indicators are carried out. A decrease in the share of problem loans, a decrease in the level of provisions and an increase in the profitability of credit operations are established. The main problem is identified - the concentration of loans in high-risk industries.

The directions for improving credit policy are substantiated, in particular, optimizing the structure of the credit portfolio, improving the quality of credit risk assessment and strengthening borrower monitoring. The solvency of the borrowing enterprise is assessed using bankruptcy forecasting models and the economic effect of the proposed measures is calculated, which confirmed their feasibility and positive impact on the efficiency of the bank's credit activities.

The results obtained can be used by JSC "BANK CREDIT DNIPRO" to improve the quality of credit policy management and strengthen financial stability.

CREDIT POLICY, CREDIT RISK, PROBLEM LOANS, PROVISIONING, CREDIT PORTFOLIO PROFITABILITY, BANKRUPTCY MODELS, CREDIT PORTFOLIO OPTIMIZATION.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	8
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ КРЕДИТНОЇ ПОЛІТИКИ БАНКУ.....	12
1.1. Економічна сутність та роль кредиту та кредитної політики в банківській діяльності.....	12
1.2. Чинники, які впливають на формування кредитної політики банку	16
1.3. Механізм формування кредитної політики банку	23
Висновки до розділу 1.....	33
Розділ 2 АНАЛІЗ ТА ОЦІНКА МЕХАНІЗМУ РЕАЛІЗАЦІЇ КРЕДИТНОЇ ПОЛІТИКИ АТ «БАНК КРЕДИТ ДНІПРО».....	35
2.1. Характеристика фінансово-економічної діяльності АТ «БАНК КРЕДИТ ДНІПРО».....	35
2.2. Аналіз активів, пасивів та результатів діяльності АТ «БАНК КРЕДИТ ДНІПРО»	43
2.3. Аналіз ефективності кредитної політики АТ «БАНК КРЕДИТ ДНІПРО»	49
Висновки до розділу 2.....	62
РОЗДІЛ 3 ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ КРЕДИТНОЮ ПОЛІТИКОЮ АТ «БАНК КРЕДИТ ДНІПРО»	64
3.1. Моделі та методи оцінювання кредитного ризику в системі управління кредитною політикою банку	64
3.2. Вдосконалення управління кредитною політикою АТ «БАНК КРЕДИТ ДНІПРО» на основі оптимізації кредитного портфеля	71
Висновки до розділу 3.....	73
РОЗДІЛ 4 РОЗРАХУНОК ЕКОНОМІЧНОГО ЕФЕКТУ ВІД УДОСКОНАЛЕННЯ КРЕДИТНОЇ ПОЛІТИКИ АТ «БАНК КРЕДИТ ДНІПРО»	75

4.1. Оцінка платоспроможності підприємства-позичальника за допомогою моделей прогнозування банкрутства на прикладі ПАТ “ІНТЕРПАЙП НТЗ”	75
4.2. Аналіз результатів впровадження заходів з удосконалення кредитної політики АТ «БАНК КРЕДИТ ДНІПРО»	77
Висновки до розділу 4.....	82
ВИСНОВКИ.....	84
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	87
ДОДАТКИ.....	93

ВСТУП

Кредитна політика є одним з основних елементів діяльності банківських установ, що має прямий вплив на стійкість фінансової системи країни, ефективність економічних процесів і розвиток національної економіки загалом.

Актуальність дослідження полягає в тому, що кредитна політика в роботі комерційних банків є дуже значущою в умовах сучасної економічної системи, яка постійно змінюється. Дослідження доводять, що багато банків в нашій країні застосовують агресивну кредитну політику, що може викликати зростання ризиковості кредитних операцій. Можна зробити висновок, що для стабілізації та надійності комерційних банків в Україні необхідно покращувати їх кредитну політику.

Дане питання досліджували такі провідні вчені-економісти, як Савлук М. І., Глущенко С. В., Вовк В. Я., Хмеленко О. В., Островська Н. С., Бітнер І. В., Бикова О. В., Марченко О. В., Дзюблюк О. В., Прийдун Л. М., Мельник К. М. та інші.

Метою дослідження є оцінка ефективності управління кредитною політикою банківської установи в умовах змінного економічного середовища, встановлення основних напрямів її удосконалення для скорочення кредитних ризиків, підвищення фінансової стійкості та підтримки економічного зростання, а також розрахунок економічного ефекту, що досягається завдяки запропонованим заходам.

Досягнення мети дослідження передбачає формування та виконання таких завдань:

- дослідити економічну сутність та роль кредиту та кредитної політики в банківській діяльності;
- розглянути чинники, які впливають на формування кредитної політики банку;
- дослідити механізм формування кредитної політики банку;

- проаналізувати характеристику фінансово-економічної діяльності АТ «БАНК КРЕДИТ ДНІПРО»;
- провести аналіз активів, пасивів та результатів діяльності АТ «БАНК КРЕДИТ ДНІПРО»»»;
- провести аналіз ефективності кредитної політики АТ «БАНК КРЕДИТ ДНІПРО»;
- проаналізувати моделі та методи оцінювання кредитного ризику в системі управління кредитною політикою банку;
- удосконалити управління кредитною політикою АТ «БАНК КРЕДИТ ДНІПРО» на основі оптимізації кредитного портфеля;
- провести оцінку платоспроможності підприємства-позичальника за допомогою моделей прогнозування банкрутства на прикладі ПАТ «ІНТЕРПАЙП НТЗ»;
- проаналізувати результати впровадження заходів з удосконалення кредитної політики АТ «БАНК КРЕДИТ ДНІПРО».

Предметом дослідження є механізм реалізації кредитної політики банку.

Об'єктом дослідження виступають економічні відносини між кредитором та позичальником у процесі розробки та впровадження кредитної політики банку.

Для вирішення поставлених завдань у процесі дослідження використано такі методи: метод табличного подання даних – для сприймання аналітичної інформації; графічний метод – для визначення тенденцій та зв'язків досліджуваних показників; метод групувань – для розподілу сукупності досліджуваних явищ на групи за певною ознакою; метод порівняння – для зіставлення показників з метою визначення змін досліджуваних показників, закономірностей їхнього розвитку.

Інформаційною базою дослідження слугували фактичні дані АТ "БАНК КРЕДИТ ДНІПРО", законодавчі та нормативні акти.

В результаті дослідження було одержано нові практичні та аналітичні результати щодо збільшення ефективності управління кредитною політикою банку, а саме:

- оптимізовано підхід до оцінювання ефективності кредитної політики методом комплексного поєднання аналізу кредитного портфеля, рівня проблемних кредитів, резервування та показників рентабельності банку;
- обґрунтовано необхідність оптимізації галузевої структури кредитного портфеля АТ «БАНК КРЕДИТ ДНІПРО» базуючись на визначенні високоризикових напрямів кредитування;
- рекомендовано практичні заходи щодо зменшення кредитного ризику, включаючи диверсифікацію портфеля, удосконалення політики роботи з проблемними галузями та підвищення якості моніторингу кредитів;
- удосконалено методичний підхід до оцінки кредитоспроможності позичальників шляхом порівняльного використання моделей прогнозування банкрутства (Альтмана, Таффлера, Терещенка) та встановлення найбільш відповідної для українських умов;
- розраховано економічний ефект від удосконалення кредитної політики, що доводить практичну цінність запропонованих рекомендацій для скорочення кредитних ризиків та збільшення прибутковості банку.

Прикладна цінність роботи полягає в можливості практичного застосування сформованих рекомендацій щодо вдосконалення кредитної політики АТ «БАНК КРЕДИТ ДНІПРО». Запропоновані заходи націлені на оптимізацію структури кредитного портфеля, зменшення частки проблемних кредитів, зниження обсягу резервування та на зростання рентабельності кредитних операцій.

Основні результати кваліфікаційної роботи були апробовані шляхом публікації статті «Аналіз кредитного портфеля банків України» у електронному науковому фаховому виданні “Ефективна економіка” (грудень 2025 р., № 12). Опублікований матеріал підтверджує наукову значимість отриманих результатів та їх практичну цінність.

Всі етапи виконання роботи (від збору та обробки даних, аналізу кредитного портфеля, розрахунків економічного ефекту до формулювання

рекомендацій щодо удосконалення кредитної політики банку) виконані автором самостійно.

Структура роботи. Дипломна робота складається зі вступу, чотирьох розділів, висновків та пропозицій, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг роботи становить 102 сторінок друкованого тексту, включаючи 10 таблиць, 19 рисунків. Список використаних джерел налічує 46 найменувань, а також робота містить 2 додатків.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ КРЕДИТНОЇ ПОЛІТИКИ БАНКУ

1.1. Економічна сутність та роль кредиту та кредитної політики в банківській діяльності

Кредитна діяльність є ключовою та основною діяльністю будь-якої банківської установи, що формує її прибуток і забезпечує перспективи розвитку.

Відповідно до закону України «Про банки і банківську діяльність», банківський кредит визначається як будь-яке зобов'язання банківської установи надати певну суму коштів, надати гарантію, придбати право вимоги боргу, продовжити термін погашення боргу, за умови зобов'язання боржника повернути заборговану суму, а також сплатити відсотки та інші збори за цією сумою [1].

Згідно з Податковим кодексом України, фінансовий кредит – це кошти, надані банком-резидентом або нерезидентом (що визнається банківською установою відповідно до законодавства країни перебування), а також резидентами і нерезидентами, які відповідно до законодавства мають статус небанківських фінансових установ, або іноземною державою, її офіційними агентствами, міжнародними фінансовими організаціями та іншими нерезидентами-кредиторами юридичним чи фізичним особам на певний строк для цільового використання під процент [2].

За фінансовим словником кредит трактується як форма передачі коштів у грошовій та грошово-натуральній формах у тимчасове користування на умовах строковості, повернення, платності та цільового призначення, яку одна юридична або фізична особа, тобто кредитор, надає іншій особі – позичальнику[3].

Савлук М. І. визначає кредит як економічні відносини між державою, юридичними та фізичними особами у процесі перерозподілу вартості на умовах обов'язкового повернення та сплати відсотків [4].

Мочерний С. В. розглядає кредит як рух позичкового капіталу, що відбувається на принципах строковості, повернення та платності [5].

За Глущенко С. В. кредит – це перерозподіл вартості між економічними суб'єктами на умовах строковості, зворотності та платності [6].

Основні принципи кредитних відносин у сучасній економіці включають [7]:

1. Повне повернення позики: позичальник зобов'язаний повернути як основну суму кредиту, так і нараховані відсотки.

2. Забезпечення позики: банки можуть вимагати надання застави або гарантій для забезпечення своєчасного погашення кредиту.

3. Платність користування кредитом: позичальники, як правило, сплачують відсотки або додаткові комісійні збори за використання залучених кредитних коштів.

4. Строковість кредиту: кредити надаються на визначений термін, який обов'язково має бути дотриманий позичальником.

5. Цільове призначення коштів: кредити надаються для конкретних потреб, таких як придбання житла, автомобіля або фінансування бізнес-проектів.

Раціональна організація процесу банківського кредитування та формування дієвої й гнучкої системи управління кредитними операціями становить основу фінансової стабільності та ринкової стійкості банків. Кредитна політика установи сприяє ефективному керуванню кредитною діяльністю, оптимальному використанню кредитного потенціалу, формуванню збалансованої структури кредитного портфеля та координації всіх етапів кредитного процесу [8].

Вовк В. Я., Хмеленко О.В. зазначають, що у сучасних умовах банки, прагнучи забезпечити організацію ефективної кредитної діяльності, формують власну внутрішню кредитну політику та запроваджують механізми її реалізації.

Кредитна політика охоплює стратегічні і тактичні підходи банку до організації процесу кредитування. Стратегія визначає ключові напрями, цілі, пріоритети та принципи кредитної діяльності на ринку, тоді як тактика передбачає використання конкретних фінансових інструментів і процедур, що застосовуються під час виконання кредитних операцій [9].

Островська Н.С. трактує поняття «кредитна політика банку» як сукупність заходів, що охоплюють елементи фінансового менеджменту, ризик-менеджменту і фінансового маркетингу [10].

Кредитна політика виступає ключовим інструментом для досягнення стратегічних цілей банківської установи, та від її реалізації значною мірою залежить фінансовий результат комерційного банку [11].

Кредитна політика формує основу організації кредитного процесу та визначає елементи, які наведено на рис. 1.1.

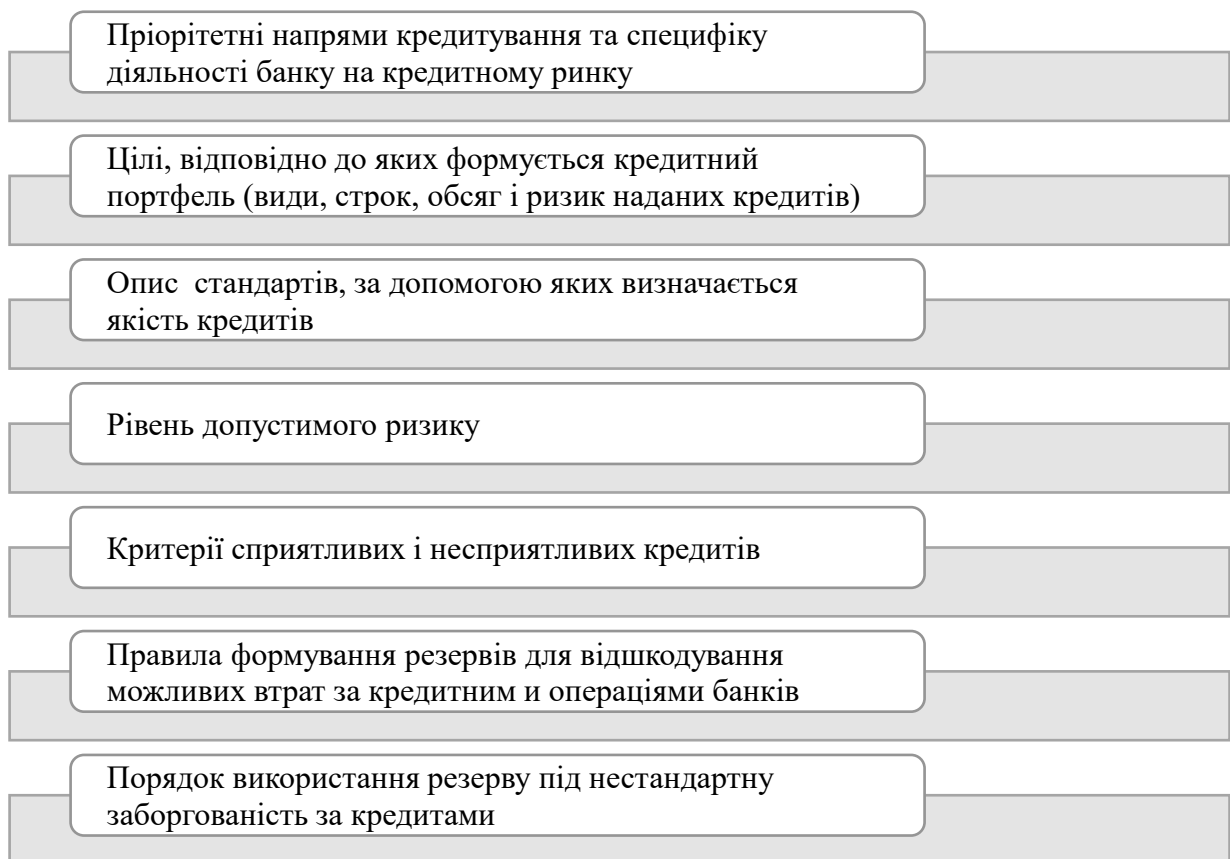

Рис. 1.1 – Елементи, які визначає кредитна політика як основа організації кредитного процесу

Джерело: побудовано автором на основі [9]

Ключовим принципом кредитної політики виступає пріоритет мінімізації рівня ризику над дохідністю. Це значить, що незалежно від потенційної прибутковості операції банк не надає кредит, якщо його видача супроводжується неприйнятно високим рівнем ризику.

У теорії виділяють три види кредитної політики банку (рис 1.2). Якщо частка кредитів у структурі робочих активів складає не більше 30%, то це свідчить про застосування банком надзвичайно обережної кредитної політики, коли основні прибутки формуються за рахунок менш ризикованих активних операцій. Але в такому випадку банк втрачає значну частину ринку кредитних послуг. Такий підхід зазвичай є доцільним для новостворених банківських установ, які ще не мають достатнього досвіду у сфері кредитування.

Рис. 1.2 – Види кредитної політики банку

Джерело: побудовано автором на основі [12]

За помірної кредитної політики частка кредитів у структурі робочих активів становить 30-50 %. Такий підхід характерний для стабільних і надійних банківських установ, які мають достатній досвід проведення кредитних операцій.

Частка кредитів, що складає більше 50% кредитів у робочих активах, говорить про агресивну кредитну політику. Вона може бути обґрунтована лише отриманням надприбутків і не повинна застосовуватися довгостроково. Треба зазначити, що агресивну кредитну політику не можна довго провадити, тому що вона супроводжується підвищеним рівнем ризику та здатна спричинити непередбачувані збитки.

Аналіз свідчить про те, що в Україні частка кредитного портфеля в активах банків складає більше половини, а саме 70–80%. Це свідчить про переважання агресивних стратегій кредитної політики [7].

Кредитна політика закріплюється у вигляді письмово зафіксованого документа, положень, які повинні включати стандарти та інструкції, які встановлюють попередню роботу з видачі кредиту і процес кредитування і визначають методичне забезпечення її реалізації.

1.2. Чинники, які впливають на формування кредитної політики банку

Визначення кредитної політики сучасного комерційного банку залежить від комплексу внутрішніх та зовнішніх факторів, які мають вплив на його діяльність. До зовнішніх факторів відносять глобальні та макроекономічні умови, такі як світові фінансові кризи, загальна економічна ситуація в країні, політична стабільність, державне регулювання, конкуренція на ринку між банківськими установами тощо [7].

Основні внутрішні чинники, що формують кредитну політику банку, охоплюють такі аспекти:

1. Клієнтоорієнтованість банку. Банк формує умови кредитування та продукти, базуючись на потребах своїх клієнтів та специфіці цільових сегментів.

2. Організація банківської роботи. Рівень ефективності внутрішніх управлінських процесів, розподіл фінансових ресурсів та реалізація кредитних операцій безпосередньо впливають на формування та реалізацію кредитної політики банку.

3. Кредитний потенціал банку. Банк надає оцінку своїм фінансовим можливостям, достатністю капіталу та рівню ліквідності

4. Стабільність депозитів. Саме депозити є основним джерелом ресурсів для кредитних операцій. Висока довіра клієнтів і рівномірна динаміка залучення коштів дають можливість банку прогнозувати обсяги кредитування.

5. Територіальні та галузеві особливості. При формуванні кредитної політики банк враховує економічні умови регіону своєї діяльності та специфіку відповідної галузі.

6. Ризики та дохідність. Банк здійснює оцінку потенційних ризиків, пов'язаних із кредитуванням, та очікуваної прибутковості від таких операцій. Пошук оптимального співвідношення між ризиком і доходом є ключовим аспектом кредитної політики.

Одним із визначальних факторів внутрішнього середовища є система управління ризиками. Кожна банківська установа створює власний підхід до ризик-менеджменту, що встановлює рівень допустимого кредитного ризику, процедури оцінки позичальників, методи забезпечення кредитів та механізми моніторингу кредитного портфеля. Ефективна система ризик-менеджменту дає змогу своєчасно виявляти потенційні загрози, зменшувати рівень втрат та забезпечити стабільність фінансових результатів банку.

7. Ціноутворення на кредитні продукти. Банк встановлює відсоткові ставки та комісійні збори за користування кредитами, що безпосередньо впливає на формування його кредитної політики.

8. Рівень автоматизації та цифровізації банківських процесів. У сучасних умовах цифрової трансформації банківської системи суттєвий вплив на формування кредитної політики має рівень автоматизації та цифровізації банківських процесів. Застосування аналітичних платформ, систем скорингу клієнтів, інструментів штучного інтелекту та технологій Big Data дає можливість банківським установам більш точно оцінювати кредитоспроможність клієнтів, прискорити процес прийняття рішень та мінімізувати ризики неповернення кредитів. Автоматизовані системи моніторингу кредитного портфеля дозволяють швидко реагувати на зміни фінансового стану клієнтів і гнучко коригувати кредитну політику.

До зовнішніх факторів, які мають вплив на кредитну політику банку, належать [7]:

1. Грошово-кредитна політика Національного банку України. Зміна облікової ставки, нормативів резервування та інших монетарних інструментів НБУ впливають на вартість кредитних ресурсів і доступність фінансування.

2. Попит на банківські кредити. Активність підприємств та населення визначають загальний рівень попиту на кредити, що впливає на масштаби кредитування та умови, які пропонує банківська установа.

3. Державне регулювання та нормативно-правова база. Зміни у банківському, податковому чи валютному законодавстві, впровадження нових нормативів Національного банку України або міжнародних регуляторних актів прямо впливають на параметри кредитної політики.

4. Загальний стан економіки країни. Зміна ВВП, інфляції, безробіття та інші макроекономічні показники також впливають на кредитну політику комерційного банку.

5. Розмір бюджетного дефіциту. Стан фінансів держави та величина бюджетного дефіциту можуть впливати на рішення банків щодо активності у кредитуванні.

6. Політична стабільність. Політичні події, стабільність політичної ситуації в державі формують очікування ринку, що впливає на кредитну активність.

7. Доходи населення. Розмір доходів та платоспроможність громадян визначає попит на кредити та ймовірність їх своєчасного погашення.

8. Фінансова обізнаність та здатність користуватися банківськими продуктами. Рівень фінансової грамотності впливає на те, наскільки ефективно населення може користуватися банківськими послугами, що безпосередньо позначається на якості кредитного портфеля.

9. Інфляційні процеси. Рівень інфляції визначає реальну вартість кредитних коштів і може впливати на умови надання кредитів.

10. Рівень банківської конкуренції. Конкурентне середовище визначає гнучкість банківських умов, стимулює зміну ставок, розширення продуктів і зростання якості обслуговування.

11. Технологічний розвиток. Активність небанківських фінансових установ (мікрофінансових організацій, лізингових компаній, P2P-платформ), впровадження фінтех-рішень і цифрових технологій створюють нові підходи до кредитування та підсилюють конкуренцію. Це змушує банківські установи переглядати кредитні продукти, зменшувати ставки, запроваджувати дистанційне обслуговування та автоматизовані процеси ухвалення рішень.

12. Рівень цін на банківські продукти та послуги. Тарифи банків і вартість фінансових послуг мають вплив на рішення клієнтів та формують конкурентоспроможність банку на ринку кредитування.

Одним із важливіших зовнішніх чинників, що мають вплив на формування та реалізацію кредитної політики банків, є впровадження міжнародних стандартів банківського регулювання, зокрема “Базель III”.

Норми “Базель III” змінюють підхід банків до кредитування з моделі “максимізація портфеля” на модель “стійке та контрольоване кредитування”.

“Базель III” - документ Базельського комітету з банківського нагляду, що включає методичні рекомендації в сфері банківського регулювання і прийнятий в 2010 - 2011 рр. Основною метою угоди “Базель III” є посилення вимог до капіталу, ліквідності та систем ризик-менеджменту банків, що, в свою чергу, має посилити стабільність фінансової системи загалом [13].

В Україні використання стандартів “Базель III” знаходиться на стадії поступової імплементації. НБУ ще не завершив повний перехід до всіх положень угоди, проте вже адаптує та впроваджує ключові її компоненти (рис. 1.3).

Норми “Базель III” посилюють вимоги до банків в плані управління кредитами. Комерційні банки зобов’язані враховувати ширший спектр ризиків при формуванні кредитного портфеля. Тому що процес імплементації ще триває, банкам потрібно бути готовими до майбутніх змін, які можуть вплинути на кредитну політику.

В контексті управління кредитною політикою це говорить про те, що банки мають орієнтуватися не тільки на чинні нормативи, але й на зміни, що можуть оновити нормативну базу. Наприклад, підвищення вимог до формування

резервів, зниження ризикових операцій, поглиблення внутрішнього аналізу позичальників, удосконалення процедур моніторингу якості кредитного портфеля, тощо.

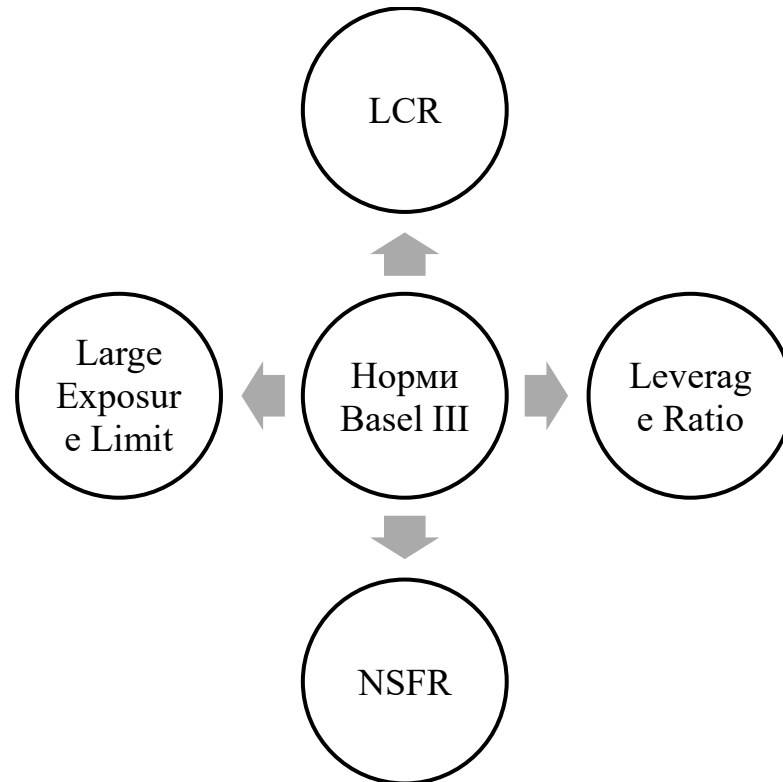

Рис. 1.3 – Основні показники “Базель III” щодо ризиків і ліквідності, що застосовуються в Україні

Джерело: побудовано автором на основі [12]

В умовах імплементації “Базель III” банківські установи дедалі більше використовують стрес-тестування та рейтингові підходи при оцінці позичальників, що значно змінює принципи управління кредитною політикою.

Згідно з рис. 1.3, в Україні застосовуються такі показники “Базель III” щодо ризиків і ліквідності: Liquidity Coverage Ratio (LCR), Leverage Ratio, Net Stable Funding Ratio (NSFR).

Коефіцієнт покриття ліквідністю (LCR) визначається як відношення обсягу високоякісних ліквідних активів банку до суми коштів, необхідної для покриття потенційного підвищеного відтоку клієнтських коштів протягом 30 днів. Цей показник відображає здатність банку витримувати короткострокові стресові

ситуації ліквідності, які зазвичай виникають у кризові періоди з масовим зняттям депозитів. Відповідно до норм ЄС значення коефіцієнта LCR для банків встановлено на рівні 100%. З 1 грудня 2018 року норматив LCR став обов'язковим до дотримання [14, 15].

Коефіцієнт левериджу (Leverage Ratio) – це регуляторний показник, який визначає співвідношення капіталу банку відносно його загальних активів, без зважування цих активів на ризик. НБУ встановив мінімальне значення коефіцієнта на рівні 3%. Виконання цього нормативу стало обов'язковим для банків з 1 вересня 2025 року, а для банківських груп – з 1 квітня 2026 року. Впровадження цього показника передбачається як засіб підвищення фінансової стійкості банків та зміцнення банківського сектору в цілому, а також для забезпечення більшої відповідності національних регуляторних вимог стандартам ЄС [16, 17].

Норматив NSFR (Net Stable Funding Ratio) встановлює мінімальний рівень ліквідного фінансування банку на річний період. Згідно зі стандартами ЄС та рекомендаціями “Базель III”, цей коефіцієнт повинен становити щонайменше 100 %. В Україні показник чистого стабільного фінансування став обов'язковим для дотримання з 1 квітня 2021 року та розраховується щодавно.

Основна мета впровадження нормативу NSFR полягає у стимулюванні комерційних банків використовувати більш стабільні та довгострокові джерела фінансування, скорочуючи залежність від короткострокових ресурсів. Це дасть можливість збалансувати їх активи та пасиви за строками погашення і забезпечить зменшення одного з системних ризиків для фінансової стабільності, пов'язаного з короткостроковістю фондування банків [18].

Великі експозиції / концентрація ризику (Large Exposure Limit) – це нормативні обмеження щодо максимального обсягу кредитів, гарантій чи інших експозицій на одного позичальника чи групу пов'язаних контрагентів.

З 1 липня 2019 року Національний банк України запровадив оновлені правила щодо визначення груп пов'язаних контрагентів, що мають спільний економічний ризик. Високі концентрації кредитного ризику за окремими

клієнтами можуть призвести до значних втрат капіталу банку у випадку фінансових труднощів таких контрагентів. Якщо між контрагентами існує юридичний або економічний зв'язок, проблеми одного з них із високою ймовірністю можуть поширитися на інших.

Згідно з новими положеннями, банки повинні визначати групи пов'язаних контрагентів, коли між ними спостерігаються відносини контролю або економічної залежності. Це вимагає ретельного аналізу структури власності, профілю бізнесу та фінансових показників клієнтів [19].

З березня 2026 року набудуть чинності нові вимоги щодо покриття капіталом ризику розрахунків (операції з цінними паперами, іноземною валютою та товарами) та ризику коригування кредитної оцінки (що пов'язаний із позабіржовими деривативами). Попередні оцінки свідчать, що ці зміни не матимуть суттєвого впливу на достатність капіталу через невеликий обсяг операцій.

Також із серпня 2026 року передбачається оновлення методики розрахунку кредитного ризику, що підлягає покриттю капіталом, з акцентом на використання міжнародних кредитних рейтингів для оцінки ризиків.

Крім того, планується поступове впровадження додаткових капітальних буферів – резервів капіталу, які банки формують для підвищення стійкості до фінансових та економічних потрясінь. До таких буферів належать: буфер консервації капіталу, буфер системної важливості, контрциклічний буфер та буфер системного ризику [20].

Отже, впровадження стандартів “Базель III” в Україні значно впливає на методи банків управління кредитною політикою. Посилення вимог до капіталу, введення нових нормативів ліквідності (LCR, NSFR), коефіцієнта левериджу та капітальних буферів підвищили важливість якісної оцінки кредитних ризиків та формування достатнього запасу фінансової стійкості. Банківські установи повинні провести переорієнтацію банківських стратегій на менш ризикових позичальників, оптимізувати системи ризик-менеджменту, удосконалювати контроль за концентраціями та строковою структурою активів. Водночас такі

зміни сприяють зміцненню стабільності банківського сектору й захисту інтересів вкладників, але й одночасно обмежують можливості надмірного кредитного зростання.

Таким чином, зазначені внутрішні та зовнішні фактори враховуються банківськими установами у процесі розробки своєї кредитної політики, яка визначає умови надання кредитів та принципи управління кредитним портфелем.

1.3. Механізм формування кредитної політики банку

Етапи розробки кредитної політики включають:

- формування цілей кредитування;
- розробку стандартів кредитування;
- підготовку нормативних документів кредитної політики;
- впровадження системи управління кредитними ризиками [9].

Першочерговою метою кредитної політики є забезпечення максимальної доходності від кредитних операцій за умов мінімально можливого рівня ризику. Таке співвідношення має максимізувати прибуток від кредитної діяльності банку.

Таким чином, до основних цілей кредитної політики відносять:

- забезпечення максимального рівня доходності кредитного портфеля та акціонерного капіталу банку за прийняттого рівня ризику;
- забезпечення ефективного та раціонального використання кредитних ресурсів;
- підтримання балансу між зростанням обсягу кредитного портфеля та темпами покращання його якості;
- дотримання нормативів, установлених НБУ (зокрема щодо концентрації ризику та максимальних сум кредитування одному позичальнику, у т. ч. інсайдерам і пов'язаним особам);
- розширення клієнтської бази шляхом підвищення якості кредитного обслуговування.

Треба зазначити, що не менш важливим етапом є постійний моніторинг та контроль за реалізацією кредитної політики. Систематичний контроль дає

можливість своєчасно виявляти відхилення від установлених нормативів кредитування, швидко зреагувати на погіршення якості кредитного портфеля, давати оцінку ефективності застосованих методів управління ризиками та вносити потрібні корективи. Це підвищує стійкість банківської системи та підтримує оптимальний баланс між прибутковістю і ризиковістю кредитних операцій.

Важливим елементом формування кредитної політики є розробка стандартів кредитування.

Стандарти кредитування визначають шаблони документів, що використовуються працівниками кредитного відділу, описують послідовність дій співробітників, відповідальних за кредитний процес, та їхні повноваження. Основна мета таких стандартів – регламентувати практичні кроки персоналу кредитного відділу для ефективного впровадження кредитної політики банку.

У стандартах кредитування слід враховувати такі аспекти:

- перелік документів, які позичальник має надати для отримання кредиту;
- процедуру проведення попередньої консультації або співбесіди з клієнтом;
- вимоги до забезпечення кредитів, включно з гарантіями та поручительствами;
- правила організації та контролю кредитного процесу;
- алгоритм оцінки платоспроможності позичальника;
- стандарти оформлення кредитної документації;
- приклади основних документів (кредитна угода, договір застави, договір поручительства тощо).

Документи кредитної політики виконують роль практичного інструментарію для реалізації загальних принципів кредитної політики банку. До них належать: «Положення про кредитний комітет», «Положення про заставу», «Методика оцінки фінансового стану позичальника», «Порядок формування

резервів для покриття потенційних збитків за кредитними операціями» та інші [9].

Формування кредитної політики банку проводиться на стратегічному рівні спостережною радою банку.

Вищим виконавчим органом, що відповідає за реалізацію кредитної політики банку на стратегічному рівні, є правління банку.

Для підвищення ефективності управління кредитною діяльністю частина функцій правління банку делегується спеціально створеним колегіальним органам – кредитним комітетам, що ухвалюють управлінські рішення та контролюють їх виконання.

Безпосередню реалізацію кредитної політики забезпечують працівники фронт-офісу та бек-офісу банку (табл. 1.1).

Таблиця 1.1 – Завдання працівників фронт-офісу та бек-офісу банку

Завдання працівників фронт-офісу:	Завдання працівників бек-офісу:
1.Залучення клієнтів шляхом інформування про банківські продукти	1.Отримання від фронт-офісу пакетів кредитних документів та перевірка їхньої повноти й правильності оформлення
2.Аналіз документів, що надаються клієнтом з метою отримання кредиту та проведення попереднього опитування клієнта	2.Контроль дотримання встановлених лімітів кредитування
3.Оцінка предмета застави за кредитом	3.Забезпечення перерахування коштів позичальнику
4.Оцінка кредитоспроможності позичальника та прийняття рішення про надання кредиту або відмову клієнту	4.Супровід кредитної операції, включно з нарахуванням відсотків та комісій, а також перевіркою своєчасності та повноти погашення заборгованості
5.Погодження параметрів, укладання кредитної угоди з позичальником тощо	5.Формування резервів для можливих втрат за кредитними операціями та їх відображення в бухгалтерському обліку

Джерело: побудовано автором на основі [9]

Також треба зазначити, що ефективність управління кредитною діяльністю банку значною мірою визначається тим, наскільки вчасно він здатен виявляти, оцінювати та мінімізувати кредитні ризики. Система ризик-менеджменту охоплює сукупність організаційних, аналітичних і контрольних інструментів,

націлених на забезпечення прийняттого рівня ризику при збереженні прибутковості та стабільності банку.

Кредитний ризик є найбільш суттєвою загрозою для стабільності банківського сектору, тому що саме кредити формують основну частину активів банківської установи. Погіршення якості кредитного портфеля спричиняє підвищення рівня проблемної заборгованості, зростання обсягу резервів під можливі втрати та, відповідно, зменшення обсягу чистого прибутку і показників рентабельності.

Основні елементи системи ризик-менеджменту:

1) Ідентифікація кредитних ризиків. На даному етапі визначаються всі можливі джерела ризику:

- фінансовий стан позичальника;
- якість та ліквідність застави;
- ринкова кон'юнктура;
- галузеві та валютні ризики;
- кредитна історія позичальника;
- ризик концентрації.

Мета цього етапу є виявлення потенційних загроз, які можуть спричинити збитки в майбутньому.

2) Оцінка ризику та кредитоспроможності. Банками використовуються такі кількісні та якісні методи:

- скоринг-моделі. У спрощеному вигляді це зважена сума конкретних характеристик позичальника. Даний метод дасть банку можливість оцінити, наскільки велика вірогідність того, що певний потенційний позичальник поверне кредит у визначені строки;

- оцінка показників PD (Probability of Default), LGD (Loss Given Default), EAD (Exposure at Default).

PD (Probability of Default) - це ймовірність того, що клієнт не зможе виконати свої боргові зобов'язання протягом певного періоду часу.

LGD (Loss Given Default) - це обсяг втрат при дефолті, тобто відсоток від кредитної вимоги, якої лишається кредитор, коли позичальник не виконує своїх зобов'язань.

EAD (Exposure at Default) - це передбачена сума, яку фінансова установа може втратити у випадку, якщо клієнт не виконає своїх зобов'язань за кредитом.

Методом об'єднання даних показників розраховується Expected Credit Loss (ECL) - прогнозований кредитний збиток, що відображається у фінансовій звітності банку згідно з вимогами МСФЗ 9;

- аналіз фінансового стану позичальника. Для фізичних осіб це оцінка доходів, навантаження та легальності джерел доходів. Для юридичних осіб - аналіз фінансової звітності, структури капіталу, ліквідності, рентабельності та динаміки розвитку підприємства;

- аналіз кредитної історії. Здійснюється оцінка дисципліни виконання позичальником попередніх зобов'язань: наявність простроченої заборгованості, реструктуризацій, судових проваджень;

- встановлення внутрішнього рейтингу позичальника.

На основі оцінки банк формує структуру процентних ставок, розмір можливого кредиту, вимоги до забезпечення.

3) Лімітування кредитних ризиків. На даному етапі встановлюються:

- максимальні розміри кредитів для окремих позичальників або груп пов'язаних осіб;

- галузеві та регіональні обмеження. Таким чином ризики диверсифікуються за сферами діяльності, географією та видами кредитних операцій;

- ліміти за продуктами і типами забезпечення. Встановлюються для обмеження обсягів кредитування окремих видів кредитів та переліку застав залежно від їх ліквідності й рівня ризику.

Лімітування не дозволяє банку надмірно концентрувати ризик.

4) Хеджування та забезпечення. Для мінімізації втрат банк застосовує:

- заставу, гарантії, поруки;

- страхування кредитних операцій;
- оцінку ліквідності та волатильності застави.

Надійність застави впливає на можливі втрати банку у разі дефолту позичальника.

5) Моніторинг кредитного портфеля. Контроль має бути безперервним, що дозволить оперативніше реагувати на будь - які зміни під час операцій кредитування. Контроль здійснюється на всіх етапах обслуговування кредиту:

- аналіз фінансового стану позичальника в динаміці;
- перегляд умов кредитування за необхідності;
- своєчасна робота з проблемною заборгованістю.

Оперативний моніторинг дозволяє підтримувати прийнятну частку NPL та формувати достатній рівень резервів.

6) Стрес-тестування кредитного портфеля. Банк моделює негативні сценарії:

- падіння доходів клієнтів;
- різке підвищення процентних ставок;
- девальвація;
- економічний спад у галузях кредитування.

Отримані результати застосовуються для коригування стратегій кредитування й вимог до капіталу.

Вибір способів управління кредитним ризиком передбачає визначення найбільш ефективного механізму впливу на його рівень. Найпоширенішими підходами в банківській практиці є уникнення ризику, його збереження, прийняття та зниження [21].

На рис. 1.4 представлено класичну схему застосування даних методів у банку.

Методи збереження та зниження ризику говорять про те, що банк вже прийняв певний рівень ризику, тому їх логічно розглядати як складові методу прийняття ризику.

Метод збереження ризику означає, що банк свідомо приймає певний рівень ризику, якщо вважає його прийнятним з погляду потенційного прибутку.

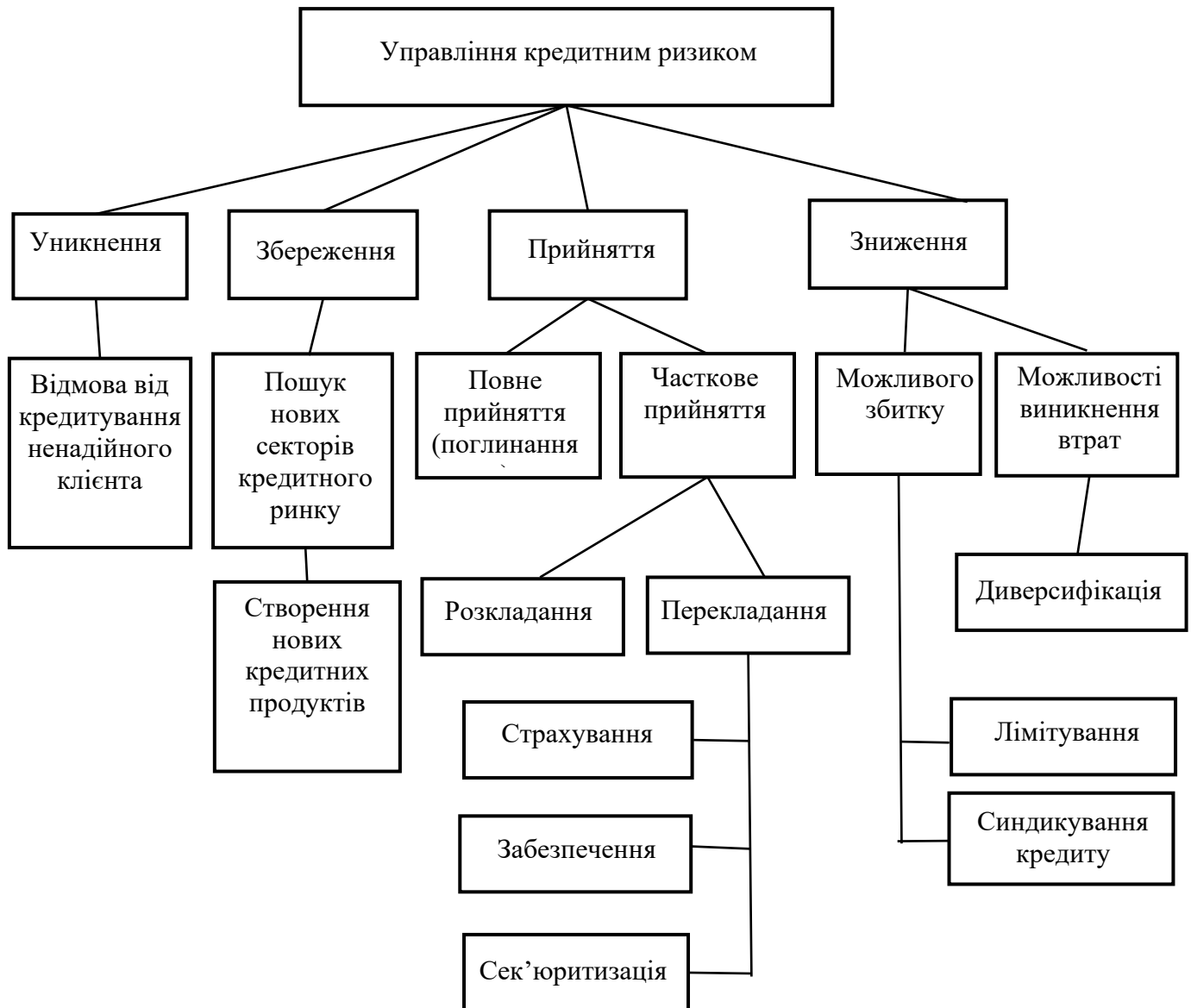

Рис. 1.4 – Традиційний підхід до методів управління кредитним ризиком банку

Джерело: побудовано автором на основі [21]

Зазвичай цей метод застосовується до надійних клієнтів із позитивною кредитною історією та стабільним фінансовим станом. Збереження ризику можливе також у разі наявності достатніх резервів для покриття потенційних втрат, або якщо кредитування здійснюється в межах встановлених лімітів.

Водночас збереження ризику часто пов'язане з пошуком нових секторів кредитного ринку, впровадженням нових банківських продуктів, що дає можливість банку розширити клієнтську базу та прибутковість, але потребує ретельного моніторингу.

Найбільш поширеною стратегією в практиці банків є зниження кредитного ризику, метою якої є мінімізація потенційних втрат за кредитними операціями.

До методів зниження належать:

- диверсифікація кредитного портфеля – розподіл кредитів між різними галузями, регіонами, групами клієнтів та видами продуктів, щоб уникнути концентрації ризику;

- лімітування – встановлення граничних сум кредитів для одного позичальника, галузі або виду кредитів відповідно до вимог Національного банку України;

- синдикування кредитів – участь кількох банків у наданні одного великого кредиту, що дозволяє кожному учаснику зменшити власну частку ризику.

Метод прийняття ризику полягає у компенсації можливих втрат через різні механізми – повне або часткове прийняття ризику банком чи його передання іншим сторонам.

До інструментів прийняття ризику належать:

- розкладання ризику – розподіл його між кількома учасниками (наприклад, банком, страховою компанією, партнером);

- страхування кредитів – передання частини ризику страховій компанії, яка покриває збитки у разі дефолту позичальника;

- забезпечення кредитів – використання застави, поручительств або гарантій для компенсації ризику неповернення;

- сек'юритизація – перетворення кредитних активів на цінні папери та продаж їх інвесторам, що дозволяє банку зменшити концентрацію ризиків у власному балансі.

Таким чином, прийняття ризику не означає пасивну позицію банку, а навпаки - передбачає активне управління ризиками шляхом використання

фінансових інструментів та диверсифікації джерел компенсації можливих збитків.

Також треба враховувати, що кожен інструмент, який банківська установа застосовує для мінімізації кредитного ризику чи нейтралізації наслідків його реалізації, має різну результативність та потребує різних витрат на впровадження.

Обираючи метод уникнення кредитного ризику, банку необхідно пам'ятати, що це найбільш жорсткий підхід, тому може використовуватись лише в певних випадках та з дотриманням наступних умов: якщо відмова від операції не спричинить виникнення ще більш ризикових загроз і більших витрат; коли кредитна операція не відповідає принципу «ризиковість–дохідність»; якщо збитки будуть перевищувати власні ресурси банку щодо їх відшкодування; а також коли йдеться про інноваційні, нетипові продукти, для яких бракує інформації для адекватної оцінки ризику [21].

До інструментів уникнення ризику належить також встановлення суворих критеріїв відбору позичальників, жорсткі вимоги до фінансових показників, а також обмеження роботи на нових або недостатньо вивчених сегментах ринку, що не відповідають ризиковому профілю банківської установи.

Слід підкреслити, що етап контролю та моніторингу є необхідним, оскільки визначений рівень кредитного ризику потребує регулярного перегляду через змінність факторів у часі. Постійний контроль і спостереження за ризиковістю кредитних операцій дозволяють оперативно коригувати стратегії управління ризиком і зменшувати його вплив на ефективність діяльності банку. Регулярний моніторинг дає змогу відстежувати динаміку ризикових чинників протягом усього життєвого циклу кредиту, отримувати більш точні прогнози потенційних наслідків і своєчасно коригувати управлінські рішення.

У практичній діяльності важливими є всі етапи системи ризик-менеджменту, оскільки між ними існує тісний взаємозв'язок. Це значить, що коли недостатньо якісно здійснений хоча б один з етапів, то обов'язково знизиться результативність наступних.

Для ефективного управління кредитним ризиком та врахування специфіки його прояву його доцільно розглядати на двох ієрархічних рівнях:

- індивідуальному – аналіз, оцінка та мінімізація ризику на рівні окремої кредитної операції або конкретного позичальника;
- портфельному – застосування методів управління кредитним ризиком на рівні всього кредитного портфеля.

Відповідно до цих рівнів виділяють індивідуальний кредитний ризик та ризик кредитного портфеля. Індивідуальний ризик відображає ймовірність невиконання позичальником своїх зобов'язань за кредитом, тобто шанс того, що платежі будуть здійснені з відхиленням від умов договору через вплив внутрішніх або зовнішніх факторів. Управління цим ризиком спрямоване на зменшення ймовірності неповернення коштів і зниження потенційних втрат банку.

Проте аналіз тільки індивідуальних ризиків не забезпечує повної оцінки ефективності діяльності банку. Сукупний ризик кредитного портфеля формується через взаємодію окремих кредитних ризиків і визначає загальний фінансовий стан банку та ефективність його кредитної діяльності.

Рівень сукупного кредитного ризику залежить не лише від величини індивідуальних ризиків, але й від ступеня взаємозалежності позичальників: чим вона менша, тим нижчий ризик портфеля. Тому оцінка кредитного ризику має проводитися на рівні портфеля, адже навіть прийнятний ризик окремих кредитів у сукупності може призвести до збільшення загального ризику та негативно вплинути на фінансову стабільність банку.

Ризик кредитного портфеля виникає, коли одночасно декілька позичальників не виконують свої зобов'язання, що спричиняє відхилення показників якості портфеля від нормативних значень та зменшення доходів і капіталу банку. До його складових належать ризики надмірної концентрації в окремій галузі, недостатньої диверсифікації, одноманітності форм власності, валютної структури та видів кредитів, а також ризики, пов'язані з великою

часткою пролонгованих і прострочених позик, порушенням нормативів НБУ і неадекватним формуванням резервів.

Суть управління ризиком кредитного портфеля полягає у застосуванні сукупності методів і прийомів, що дозволяють виявляти, аналізувати, оцінювати та контролювати кредитний ризик з метою підтримки збалансованості портфеля банку та зниження можливих втрат. Основна мета такого управління – формування кредитного портфеля з характеристиками, які забезпечують максимальну прибутковість при мінімальному рівні ризику.

Отже, можна стверджувати, що ефективність управління кредитними ризиками є визначальним фактором підтримання стабільності кредитної політики банку та його фінансової стійкості.

Таким чином, механізм формування кредитної політики банку ґрунтується на послідовному визначенні цілей кредитування, розробці стандартів і вихідних документів кредитної політики, а також упровадженні системи управління кредитними ризиками, що забезпечує узгодженість, стабільність і ефективність кредитної діяльності банку.

Висновки до розділу 1

У розділі 1 було розглянуто економічну природу кредиту та визначено значення кредитної політики в діяльності банківських установ. Кредитна політика комерційного банку є складовою його стратегічного управління та визначає ключові принципи й підходи до надання позик. Саме вона формує умови взаємодії банку з позичальниками, порядок оцінювання ризиків і правила встановлення процентних ставок. Основним її принципом виступає пріоритет мінімізації рівня ризику над отриманням максимальної дохідності.

У ході дослідження було встановлено, що кредитна політика банку може бути обережною, помірною або агресивною. На її формування впливають як внутрішні чинники (клієнтоорієнтованість банку, організація банківської роботи, кредитний потенціал банку, тощо), так і зовнішні (грошово-кредитна політика

Національного банку України, попит на банківські кредити, загальний стан економіки держави, міжнародні стандарти банківського регулювання (Базель III), тощо).

Також у цьому розділі було проаналізовано механізм формування кредитної політики банку, який охоплює такі етапи: визначення цілей кредитування, розроблення стандартів кредитування та підготовка внутрішніх регламентів, що становлять основу кредитної політики установи.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ТА ОЦІНКА МЕХАНІЗМУ РЕАЛІЗАЦІЇ КРЕДИТНОЇ ПОЛІТИКИ АТ «БАНК КРЕДИТ ДНІПРО»

2.1. Характеристика фінансово-економічної діяльності АТ «БАНК КРЕДИТ ДНІПРО»

АТ «БАНК КРЕДИТ ДНІПРО» збуло засновано у 1993 році та з 2020 року входить до складу групи ДСН.

Відповідно до класифікації Національного банку України, АТ «БАНК КРЕДИТ ДНІПРО» належить до групи банків з приватним капіталом та до ТОП-17 фінансових установ України за розмірами активів [22].

АТ «БАНК КРЕДИТ ДНІПРО» - це універсальний банк, що забезпечує клієнтів повним набором банківських послуг. Банк залучає депозити, надає кредити, проводить грошові перекази в межах України та за її межами, здійснює валютно-обмінні операції та проводить інші фінансові послуги для юридичних і фізичних осіб. АТ «БАНК КРЕДИТ ДНІПРО» кредитує фізичних осіб, малий та середній бізнес, надає широкий спектр послуг для компаній, які здійснюють зовнішньо-економічну діяльність. Також слід зазначити, що банк завжди бере участь у фінансуванні української економіки, забезпечує роботу корпоративного сектору, який спрямований на промисловість, військово-промисловий комплекс та аграрну галузь.

АТ «БАНК КРЕДИТ ДНІПРО» є учасником Фонду гарантування вкладів фізичних осіб, Незалежної асоціації банків України та учасником міжнародних платіжних систем VISA International та Mastercard [23].

Слід зазначити, що РА «Стандарт-Рейтинг» підтвердило АТ «БАНК КРЕДИТ ДНІПРО» довгостроковий кредитний рейтинг на рівні uaAAA за національною шкалою, що відповідає найвищій кредитоспроможності [24].

АТ «БАНК КРЕДИТ ДНІПРО» потрапило у ТОП-25 банків рейтингу «25 провідних банків України 2023» (Finclub, 2023). Крім того, банк увійшов до

ТОП-15 найкомфортніших банків для фізичних осіб (Forbes, 2021). АТ «БАНК КРЕДИТ ДНІПРО» отримало нагороду «Лідер банківського ринку» у номінації «Корпоративний бізнес та МСБ» (Delo.ua, 2024) [22].

Також банк активно працює на фондовому ринку України та входить до ТОП-13 банків - торговців державними облігаціями України на Фондовій біржі «Перша Фондова Торгова Система» (ПФТС) за результатами 2023 року, співпрацюючи з великою кількістю контрагентів, зокрема з фінансовими установами, індивідуальними та корпоративними клієнти [25].

АТ «БАНК КРЕДИТ ДНІПРО» має широку мережу філій і відділень по всій країні, що дає можливість комфортно здійснювати операції з цінними паперами. Банк проводить торгові операції на двох ключових українських біржах – Фондова біржа ПФТС та Фондова біржа Перспектива.

Крім того, АТ «БАНК КРЕДИТ ДНІПРО» продовжує розвивати відносини з американським банком-кореспондентом The Bank of New York Mellon, New York, NY US та приступив до співпраці з його дочірнім банком у Великій Британії — The Bank of New York Mellon, London, GB на міжнародному ринку цінних паперів.

Така співпраця дозволяє АТ «БАНК КРЕДИТ ДНІПРО» формувати портфель цінних паперів за рахунок високоякісних світових емітентів, зокрема паперів Казначейства США (US Treasury Bills) [26].

АТ «БАНК КРЕДИТ ДНІПРО» співпрацює з банками-кореспондентами багатьох країн – Польщі, Німеччини, Італії, Туреччини, серед яких РКО Bank Polski oS.A, Commerzbank AG, Banka Popolare di Sondrio, Aktif Yatirim Bankasi A.S, тощо.

Таблиця 2.1 демонструє порівняння показників діяльності групи банків, які мають схожі показники власного капіталу. Для аналізу взято такі банки: АТ "ТАСКОМБАНК", АТ "ВСТ БАНК", АТ "А - БАНК" та АТ "БАНК КРЕДИТ ДНІПРО".

Аналізуючи активи, можна побачити, що найбільше значення припадає на АТ "ТАСКОМБАНК" (40487000 тис. грн), а найменше – на АТ "БАНК КРЕДИТ ДНІПРО" (25002312 тис. грн).

Якщо аналізувати капітал, то найбільше значення припадає на АТ "ТАСКОМБАНК" (3874000 тис. грн.) та на АТ "А - БАНК" (3760993 тис. грн.). Найменше значення припадає на АТ "ВСТ БАНК" (2136891 тис. грн.).

Найбільші витрати має АТ "ТАСКОМБАНК" (6549000 тис. грн). А найменші витрати має АТ "БАНК КРЕДИТ ДНІПРО" (1821705 тис. грн.).

Найбільший прибуток має АТ "А - БАНК" (820518 тис. грн.), а найменший - АТ "БАНК КРЕДИТ ДНІПРО" (174992 тис. грн.).

Якщо аналізувати показник рентабельності активів, то найбільше значення припадає на АТ "А - БАНК" (2,38 %). Найменше значення припадає на АТ "БАНК КРЕДИТ ДНІПРО" (0,7 %).

Аналізуючи показник рентабельності капіталу, можна зробити висновок, що найбільше значення припадає на АТ "А - БАНК" (21,82 %). Найменше значення припадає на АТ "БАНК КРЕДИТ ДНІПРО" (7,05 %).

Таблиця 2.1 – Порівняння показників діяльності групи банків станом на 31.12.2024 р., тис. грн.

Банки	Активи	Капітал	Витрати	Прибуток	Рентабельність активів, %	Рентабельність капіталу, %
АТ "ТАСКОМБАНК"	40487000	3874000	6549000	309000	0,76	7,98
АТ "ВСТ БАНК"	33926945	2136891	2173347	254850	0,75	11,93
АТ "А - БАНК"	34408231	3760993	3465862	820518	2,38	21,82
АТ "БАНК КРЕДИТ ДНІПРО"	25002312	2482617	1821705	174992	0,7	7,05

Джерело: побудовано автором на основі [27,28,29,30]

Динаміка чистого фінансового результату АТ «БАНК КРЕДИТ ДНІПРО» за 2018-2024 роки наведена на рис. 2.1.

У 2018 році АТ «БАНК КРЕДИТ ДНІПРО» отримав збиток у розмірі 551465 тис. грн. У 2019 році ми можемо спостерігати прибуток у розмірі 75292 тис. грн.

У 2020 році показник знизився на 33882 тис. грн. (або на 45 %) та склав 41410 тис. грн.

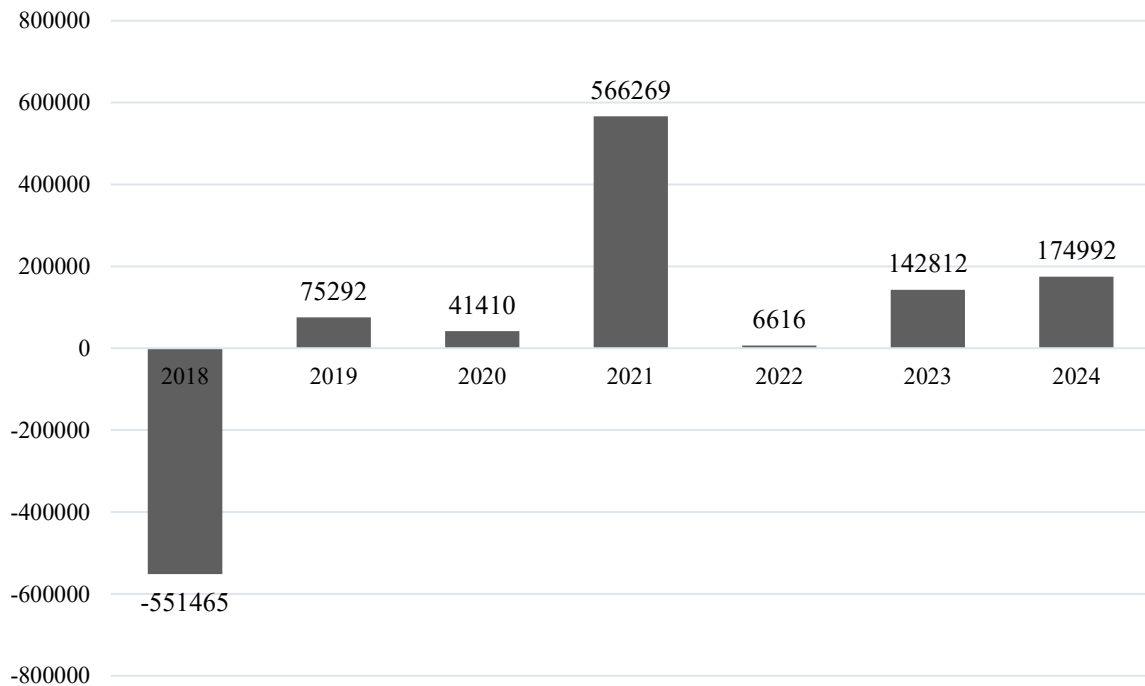

Рис. 2.1 – Динаміка чистого фінансового результату АТ «БАНК КРЕДИТ ДНІПРО», 2018-2024 рр., тис. грн.

Джерело: побудовано автором на основі [27,31,32,33,34]

У 2021 році ми можемо побачити значний показник прибутку у розмірі 566269 тис. грн. (на 524859 тис. грн. більше, ніж у попередньому році). Така динаміка була спричинена відновленням економічної активності після пандемії, зростанням обсягів кредитування та процентних доходів, а також скороченням частки проблемних кредитів і оптимізацією витрат банку.

У 2022 році показник суттєво знизився на 559653 тис. грн. та склав 6616 тис. грн. Головними факторами стали повномасштабна війна в Україні, зростання обсягів неповернень і формування значних резервів під кредитні ризики, а також девальвація гривні та збільшення витрат на забезпечення діяльності в кризових умовах.

У 2023 році спостерігається різке зростання чистого фінансового результату до 142812 тис. грн. Показник у 2024 році збільшився на 32180 тис. грн (174992 тис. грн.).

Ефективність кредитної політики банку значною мірою залежить від зовнішніх економічних умов, тому доцільно розглянути фактори, що впливають на її формування.

Одним із зовнішніх факторів, які мають вплив на управління кредитною політикою банку є зміна значення облікової ставки Національного банку України.

Зміни в ставках рефінансування та інші монетарні інструменти НБУ можуть впливати на доступність кредитів та їх вартість.

Зростання облікової ставки НБУ призводить до підвищення вартості залучених ресурсів, що змушує банківську установу збільшувати відсоткові ставки за кредитами, посилювати вимоги до позичальників і обмежувати обсяги кредитування. А зниження облікової ставки робить кредити дешевшими, призводить до підвищення попиту та дає змогу банку розширювати кредитний портфель.

Отже, динаміка облікової ставки встановлює напрями, інтенсивність та рівень ризикованості кредитної політики банківської установи.

Аналізуючи рис. 2.2, можна зробити висновок, що до 20.01.2022 р. облікова ставка поступово зростала та досягла значення 10 %. 21.01.2022 р. показник суттєво зріс до 25 %. Далі до 26.04.2024 р. облікова ставка поступово зменшувалась до 13 %.

З 7.03.2025 р. та до сьогоднішнього дня показник складає 15,5 %.

Наступний зовнішній чинник - це динаміка зростання ВВП (рис. 2.3).

З рисунку можна побачити, що номінальний ВВП кожного року зростав, а у 2021 році суттєво збільшився (5459574 млн.грн.). У 2022 році спостерігається зменшення значення показника до 5191028 млн.грн. Далі у 2023 році можна побачити різке збільшення у порівнянні з попереднім роком на 1346797 млн.грн. (6537825 млн.грн.), а у 2024 році - на 1120834 млн.грн. (7658659 млн.грн.).

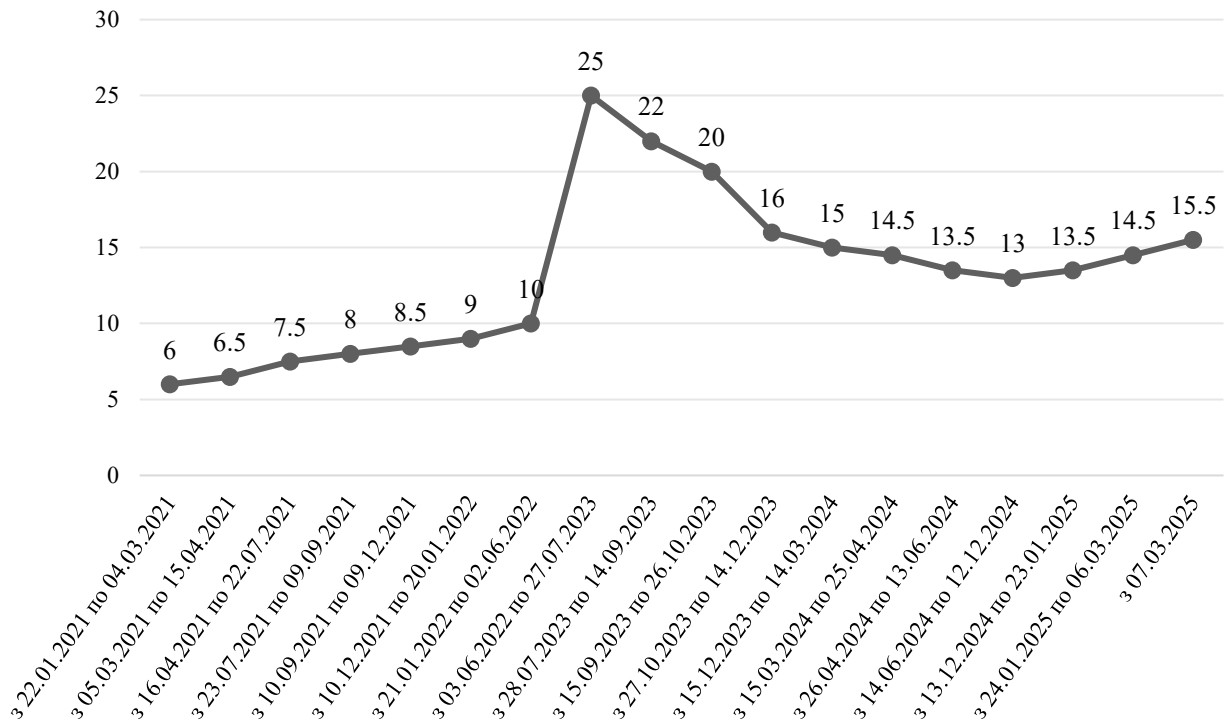

Рис. 2.2 – Динаміка значення облікової ставки НБУ за 2021 - 2025 рр., %
Джерело: побудовано автором на основі [35]

Динаміка зростання ВВП має прямий вплив на кредитну політику банку. У періоди економічного зростання підвищується ділова активність підприємств і доходи населення, що сприяє збільшенню попиту на кредити та зменшенню рівня кредитних ризиків. Тобто банк може більш активно розширювати кредитний портфель та пом'якшувати умови кредитування.

У періоди скорочення ВВП знижується кредитоспроможність клієнтів, збільшується ймовірність неповернення позик, тому банківська установа посилює вимоги до позичальників, підвищує ставки та обмежує кредитування, орієнтуючись на мінімізацію ризиків.

Також рівень інфляції суттєво впливає на управління кредитною політикою банку. Висока інфляція призводить до зменшення платоспроможності клієнтів та має вплив на реальну вартість грошей. У підсумку це може призвести до змін умов кредитування, спричинити зростання ризиків для банку, призвести до зростання відсоткової ставки та скорочення обсягів кредитування. А при низькій та стабільній інфляції зберігається реальна вартість грошей, що робить

кредити доступнішими, стимулює попит і дає змогу банківській установі проводити більш гнучку та активну кредитну політику.

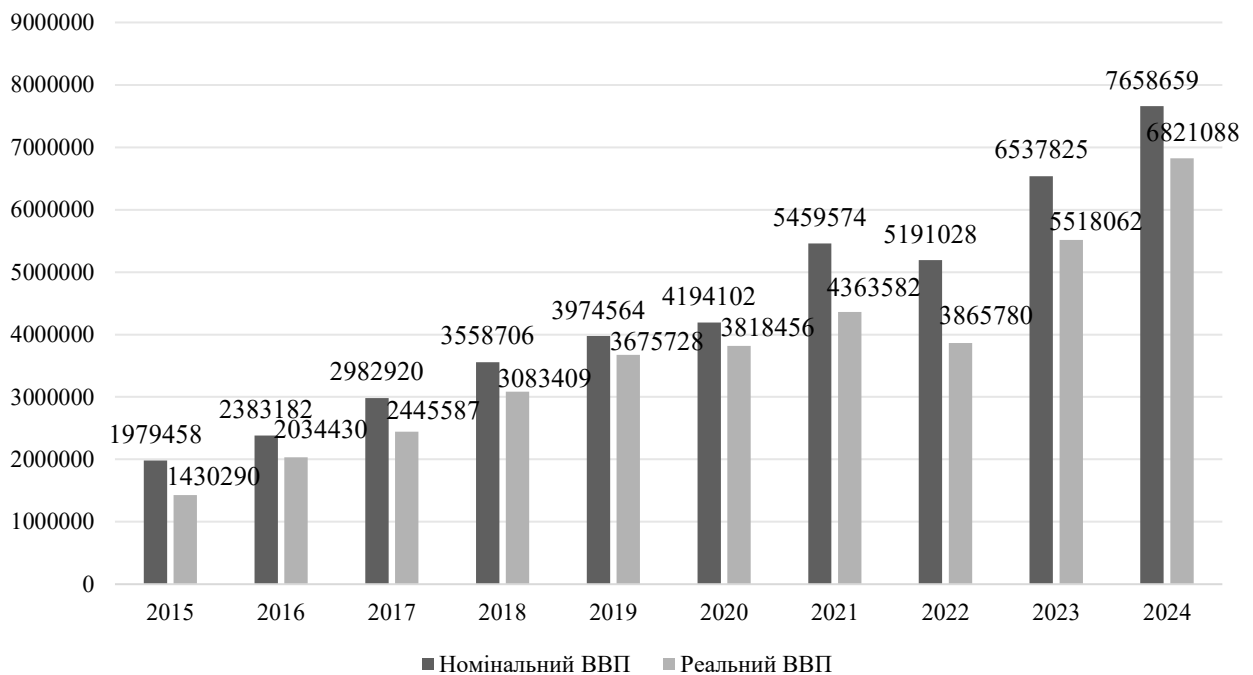

Рис. 2.3 – Динаміка валового внутрішнього продукту України за 2015-2024 рр., млн. грн.

Джерело: побудовано автором на основі [36]

Згідно з рис. 2.4, можна зробити висновок, що у 2015 році спостерігалось найвище значення індекси інфляції (143,3 %) в аналізованому періоді. Найменше значення показника припадає на 2019 рік (104,1 %). Також у 2022 році індекс інфляції зріс до 126,6 %, що на 16,6 % більше у порівнянні з попереднім роком. А у 2023 році показник суттєво знизився до 105,1 %. Станом на серпень 2025 року значення індексу інфляції складає 99,8 %.

Одним з зовнішніх факторів є величина бюджетного дефіциту. Фінансова стабільність держави та рівень бюджетного дефіциту здатні впливати на готовність банківської установи здійснювати кредитування.

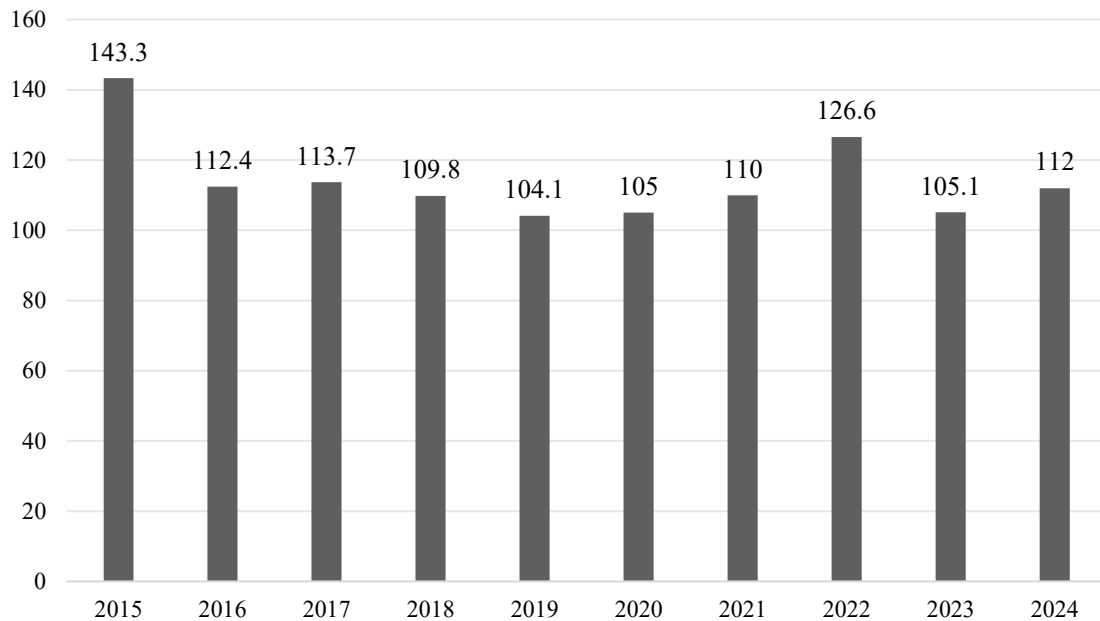

Рис. 2.4 – Динаміка індексу інфляції за 2015-2024 рр., %

Джерело: побудовано автором на основі [37]

Аналізуючи рис. 2.5, можна зробити висновок, що Україна протягом останніх років постійно виконує державний бюджет з дефіцитом, що означає перевищення видатків над доходами. Це явище зумовлене кількома факторами, включаючи економічну нестабільність, зменшення доходів, зростання видатків, а в умовах повномасштабного вторгнення - значні витрати на оборону та підтримку держави, що покриваються переважно за рахунок зовнішніх позик.

До 2019 року значення показника було приблизно однаковим, а у 2020 році можна побачити його зменшення до -217096,1 млн.грн.

З 2022 року дефіцит бюджету значно збільшився. У 2022 році рівень виконання державного бюджету складало -914701,7 млн.грн., що на 716764,3 млн .грн менше у порівнянні з попереднім роком. У 2023 році значення показника суттєво скоротилось до -1333110,7 млн.грн., а у 2024 році - на -1358500,1 млн.грн.

Коли дефіцит зростає, держава залучає кошти методом випуску облігацій внутрішньої державної позики. Банківські установи вкладають велику частину ресурсів на купівлю цих цінних паперів, тому що вони мають нижчий ризик та велику дохідність. Це обмежує ресурси банківської установи щодо кредитування

суб'єктів господарювання та фізичних осіб. Крім цього, значний дефіцит бюджету часто супроводжується інфляційним тиском і зростанням облікової ставки НБУ, що робить кредити більш дорогими та менш доступними.

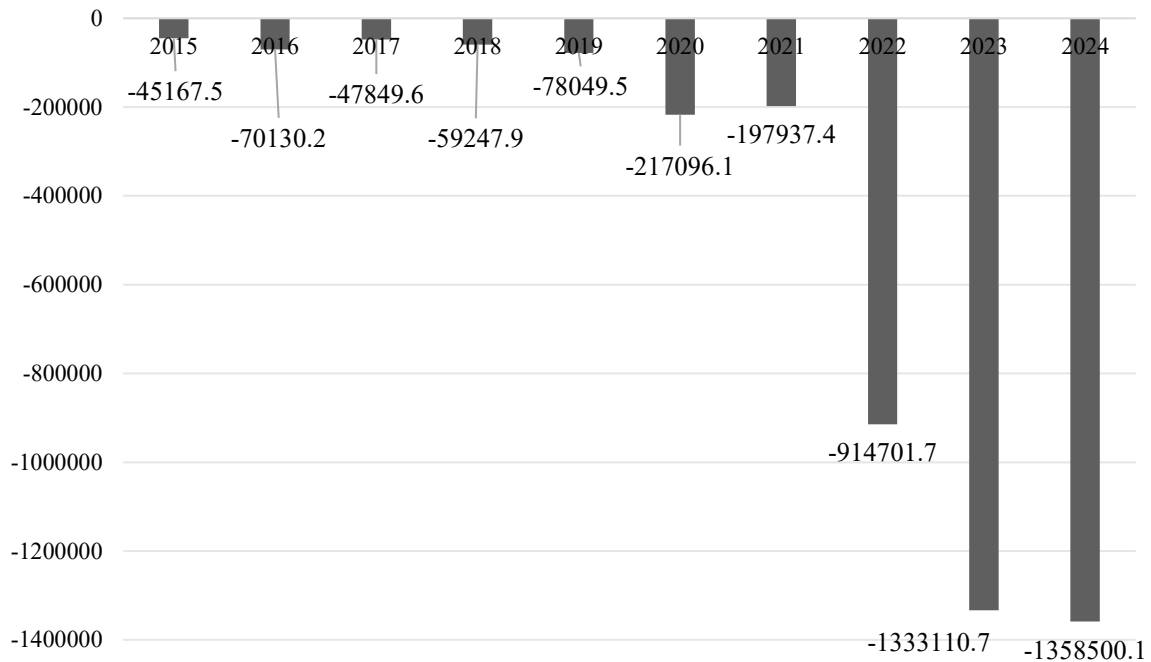

Рис. 2.5 – Динаміка рівня виконання державного бюджету України за 2015-2024 рр., млн. грн.

Джерело: побудовано автором на основі [38]

При зниженні бюджетного дефіциту банки мають більше можливостей для розвитку кредитного портфеля та мають змогу застосовувати більш активну кредитну політику.

2.2. Аналіз активів, пасивів та результатів діяльності АТ «БАНК КРЕДИТ ДНІПРО»

Аналіз складу, структури та динаміки обсягу активів АТ «БАНК КРЕДИТ ДНІПРО» в 2022-2024 рр. подано в табл. 2.2.

Згідно з даними даної таблиці, у 2022 році найбільшу частку в структурі активів займали грошові кошти та їх еквіваленти (60,08 %). У 2023 році це були: грошові кошти та їх еквіваленти (39,01 %); інвестиції в цінні папери (32,56 %);

кредити та аванси клієнтам (20,75 %). А у 2024 році найбільша частка припадала на: інвестиції в цінні папери (35,97 %); кредити та аванси клієнтам (31,32 %); грошові кошти та їх еквіваленти (26,93 %).

Таблиця 2.2 – Склад, структура, динаміка активів АТ «БАНК КРЕДИТ ДНІПРО» за 2022-2024 рр.

Показники	Роки, тис. грн			Структура, %			Абсолютне відхилення, тис грн	
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2023/ 2022	2024/ 2023
Грошові кошти та їх еквіваленти	11629652	8152323	6732660	60,08	39,01	26,93	-3477329	-1419663
Кредити та аванси банкам	110459	267893	315461	0,57	1,28	1,26	157434	47568
Кредити та аванси клієнтам	3867013	4335277	7829735	19,98	20,75	31,32	468264	3494458
Інвестиції в цінні папери	2080296	6802864	8994566	10,75	32,56	35,97	4722568	2191702
Похідні фінансові активи	516561	244320	75262	2,67	1,17	0,30	-272241	-169058
Інвестиційна нерухомість	236800	121807	96259	1,22	0,58	0,39	-114993	-25548
Відстрочені податкові активи	269437	292594	220850	1,39	1,40	0,88	23157	-71744
Нематеріальні активи	61747	58560	95490	0,32	0,28	0,38	-3187	36930
Основні засоби	338999	327772	355211	1,75	1,57	1,42	-11227	27439
Інші фінансові активи	4814	20548	30675	0,02	0,10	0,12	15734	10127
Інші нефінансові активи	239633	219073	226253	1,24	1,05	0,90	-20560	7180
Необоротні активи, утримувані для продажу	463	52913	29890	0,002	0,25	0,12	52450	-23023
Усього активів	19355874	20895944	25002312	100	100	100	1540070	4106368

Джерело: побудовано автором на основі [27,33,34]

Також можна побачити, що показник “грошові кошти та їх еквіваленти” суттєво зменшувався з кожним роком, а саме у 2023 році - на 3477329 тис. грн., а у 2024 році - на 1419663 тис. грн.

Показник “кредити та аванси клієнтам” навпаки зростає кожного року. У 2023 році значення показника збільшилось на 468264 тис. грн., а у 2024 році - на 3494458 тис. грн.

Інвестиції в цінні папери суттєво зросли у 2023 році на 4722568 тис. грн. У 2024 році показник також збільшився на 2191702 тис. грн. Якщо аналізувати частку інвестицій в цінні папери в структурі активів, то можна зробити висновок, що у 2023 році вона істотно зросла до 32,56 %, а в 2024 році - до 35,97 %.

Залучені та запозичені кошти АТ «БАНК КРЕДИТ ДНІПРО» складають його зобов'язання, аналіз складу, структури та динаміки яких подано в табл. 2.3.

Таблиця 2.3 – Склад, структура, динаміка зобов'язань АТ «БАНК КРЕДИТ ДНІПРО» за 2022-2024 рр.

Показники	Роки, тис. грн			Структура, %			Абсолютне відхилення, тис грн	
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2023/ 2022	2024/ 2023
Кошти банків	1145745	40119	80	6,48	0,21	0,0004	-1105626	-40039
Кошти клієнтів	16310141	18476538	21780069	92,3	98,28	96,72	2166397	3303531
Забезпечення	44227	46792	48664	0,25	0,25	0,22	2565	1872
Інші фінансові зобов'язання	152482	135502	155533	0,86	0,72	0,69	-16980	20031
Інші нефінансові зобов'язання	17812	33861	53326	0,1	0,18	0,24	16049	19465
Податок на прибуток	20	67914	170476	0,0001	0,36	0,76	67894	102562
Усього зобов'язань	17670427	18800726	22519695	100	100	100	1130299	3718969

Джерело: побудовано автором на основі [27,33,34]

Згідно з даними даної таблиці, можна побачити, що протягом 2022-2024 років основна частка припадає на кошти клієнтів. У 2022 році також можна спостерігати розділ “кошти банків”, частка якої складає 6,48 %. Але далі частка істотно скорочувалась до 0,0004 % у 2024 році.

Процентні доходи – це доходи, які отримує банк від користування грошовими коштами, їх еквівалентами або сумами у вигляді заборгованості банку, обсяги яких визначаються пропорційно часу і сумі активу.

Процентні доходи займають більшу питому вагу в структурі доходів банку, ніж комісійні доходи.

Дані табл. 2.4 свідчать про те, що у 2022 році найбільша частка в структурі процентних доходів припадає на кредити та аванси клієнтам (45,18 %), у 2023 році - грошові кошти та їх еквіваленти (60,67 %), а у 2024 році - знову кредити та аванси клієнтам (70,63 %).

Показник “грошові кошти та їх еквіваленти” значно збільшились у 2023 році на 687555 тис. грн., а у 2024 році навпаки суттєво скоротились на 805158 тис. грн.

Якщо розглядати розділ “кредити та аванси клієнтам”, то можна зробити висновок, що протягом аналізованого періоду найбільша частка припадає саме на кредити суб'єктам господарювання.

З кожним роком АТ «БАНК КРЕДИТ ДНІПРО» видає все більше кредитів саме юридичним особам й стрімко нарощує цей показник. У 2022 році показник складав 26,57 %, у 2023 році - 26,25 %, а у 2024 році суттєво збільшилось до 54,37 %.

Від'ємна динаміка спостерігається при розгляді кількості виданих кредитів фізичним особам. Вони також мають меншу частку у структурі процентних доходів у порівнянні із суб'єктами господарювання. У 2022 році частка дорівнювала 17,43 %, у 2023 році значно скоротилась до 10,44 %, а у 2024 році склала 13,03 %.

Якщо розглядати інвестиції в цінні папери, то їх частка суттєво скоротилась з 25,65 % у 2022 році до 0,77 % у 2023 році.

Таблиця 2.4 – Динаміка процентних доходів
 АТ «БАНК КРЕДИТ ДНІПРО» протягом 2022-2024 рр., тис грн.

	Роки			Структура, %			Абсолютне відхилення, тис. грн	
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2023/ 2022	2024/ 2023
Грошові кошти та їх еквіваленти	592708	1280263	475105	29,06	60,67	27,55	687555	-805158
Кредити та аванси клієнтам	921497	800727	1218137	45,18	37,95	70,63	-120770	417410
- суб'єктам господарювання	541977	553807	937579	26,57	26,25	54,37	11830	383772
- фізичним особам	355550	220246	224790	17,43	10,44	13,03	-135304	4544
- органам державної влади	22188	24185	20350	1,09	1,15	1,18	1997	-3835
- іпотека	1782	1889	11781	0,09	0,09	0,68	107	9892
Інвестиції в цінні папери	523076	16341	21119	25,65	0,77	1,22	-506735	4778
Кредити та аванси банкам	2240	12741	10222	0,11	0,6	0,59	10501	-2519
Усього процентних доходів	2039521	2110072	1724583	100	100	100	70551	-385489

Джерело: побудовано автором на основі [27,33,34]

Усього процентні доходи збільшились у 2023 році на 70551 тис. грн., а у 2024 році значно зменшились на 385489 тис. грн та склали 1724583 тис. грн.

Процентні витрати – це витрати за користування грошовими коштами, їх еквівалентами або сумами, що залучені банком, обсяги яких розраховуються пропорційно часу і сумі зобов'язань.

Аналізуючи табл. 2.5, можна зробити висновок, що найбільша частка у структурі процентних витрат припадає на кошти клієнтів. У 2022 році значення показника складало 788692 тис. грн., а у 2023 році показник суттєво збільшився на 859640 тис. грн. та склав 1648332 тис. грн., У 2024 році кошти клієнтів збільшилися на 13942 тис. грн.

Таблиця 2.5 – Динаміка процентних витрат АТ «БАНК КРЕДИТ ДНІПРО», 2022-2024 рр., тис грн.

	2022	2023	2024	Структура, %			Абсолютне відхилення, тис. грн	
				2022	2023	2024	2023/ 2022	2024/ 2023
Кошти клієнтів	(788692)	(1648332)	(1662274)	65,76	96,33	99,07	-859640	-13942
- суб'єктів господарювання	(662530)	(1307684)	(1301039)	55,24	76,42	77,54	-645154	6645
- фізичних осіб	(126162)	(340648)	(361235)	10,52	19,91	21,53	-214486	-20587
Кошти банків	(401184)	(52626)	-	33,45	3,08	-	348558	52626
Процентні витрати за орендним зобов'язанням	(9498)	(10162)	(11957)	0,79	0,59	0,71	-664	-1795
Усього процентних витрат	(1199374)	(1711120)	(1677865)	100	100	100	-511746	33255

Джерело: побудовано автором на основі [27,33,34]

Можна побачити, що банк успішно залучає депозити зі сторони юридичних осіб. У 2022 році частка коштів суб'єктів господарювання складала 55,24 %, у 2023 році частка зросла до 76,42 %, а у 2024 році - до 77,54 %.

Якщо аналізувати динаміку коштів фізичних осіб, то частка у структурі у 2022 році складала 10,52 %, у 2023 році вона збільшилась до 19,91 %, а у 2024 році - до 21,53 %.

Також можна побачити, що розділ “кошти банків” у 2022 році склали 401184 тис. грн., а у 2023 році показник суттєво скоротився на 348558 тис. грн та склав 52626 тис. грн.

Загалом процентні витрати збільшились у 2023 році на 511746 тис. грн., а у 2024 році зменшились на 33255 тис. грн. та відповідно склали - 1677865 тис. грн.

2.3. Аналіз ефективності кредитної політики АТ «БАНК КРЕДИТ ДНІПРО»

На рис. 2.6 наведено структуру наданих кредитів АТ «БАНК КРЕДИТ ДНІПРО» суб'єктам господарювання за видами економічної діяльності.

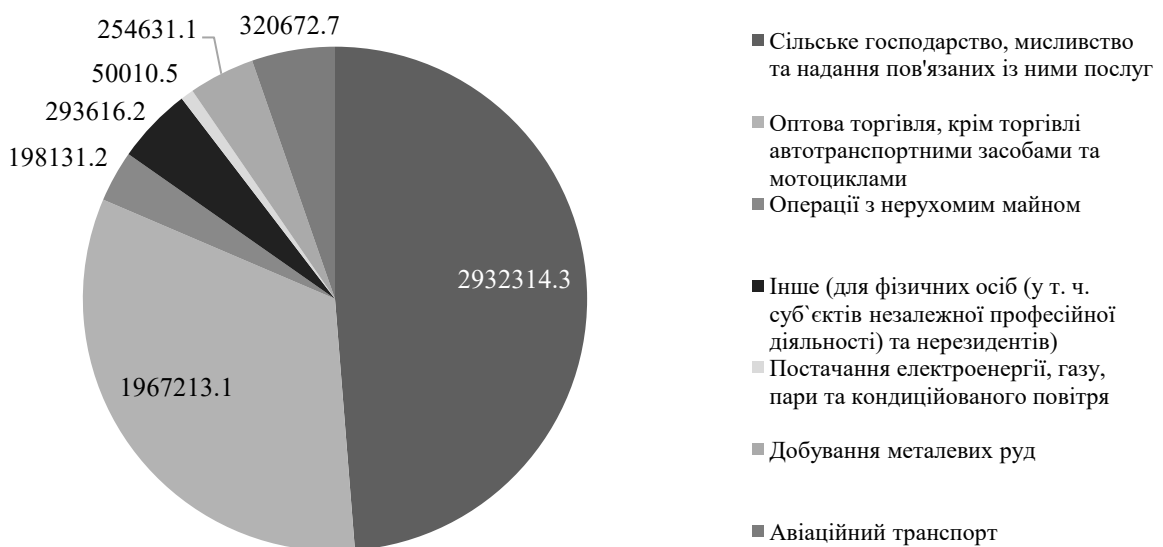

Рис. 2.6 – Структура наданих кредитів АТ «БАНК КРЕДИТ ДНІПРО» суб'єктам господарювання за видами економічної діяльності станом на 1 серпня 2025 року, тис. грн.

Джерело: побудовано автором на основі [39]

Найбільша частка припадає на такі галузі: «сільське господарство, мисливство та надання пов'язаних із ними послуг» (2932314,3 тис. грн) та «оптова торгівля, крім торгівлі автотранспортними засобами та мотоциклами» (1967213,1 тис. грн).

Також кредити надаються таким галузям, як «авіаційний транспорт» (320672,7 тис. грн.) та «добування металевих руд» (254631,1 тис. грн.).

Резерви за кредитами АТ «БАНК КРЕДИТ ДНІПРО» за видами економічної діяльності наведені на рис. 2.7.

Найбільшу частку мають такі сфери діяльності: «оптова торгівля, крім торгівлі автотранспортними засобами та мотоциклами» (275643,7 тис. грн), «сільське господарство, мисливство та надання пов'язаних із ними послуг» (96086,3 тис. грн) та «добування металевих руд» (50926,2 тис. грн.). Також великі резерви спрямовані на «авіаційний транспорт» (40016,5 тис. грн.).

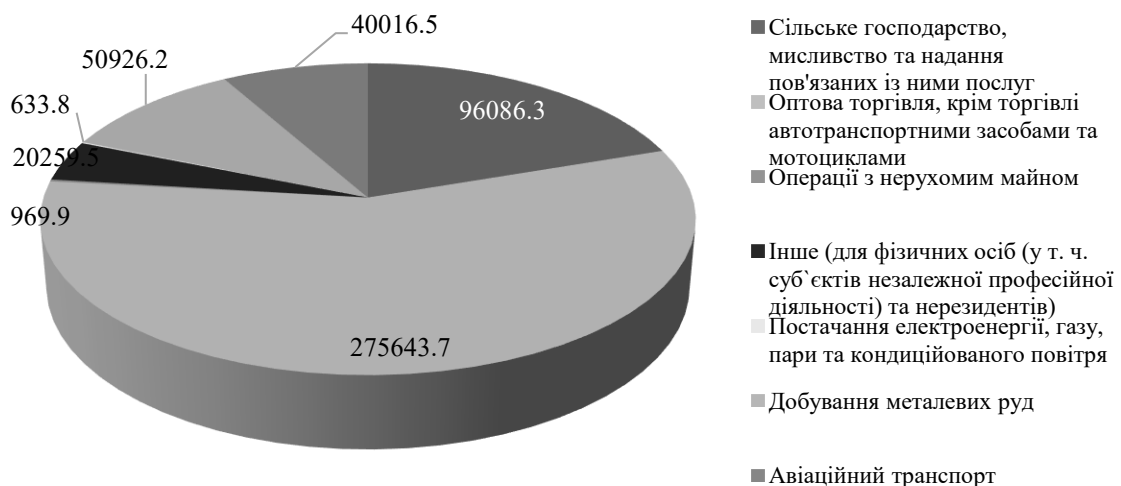

Рис. 2.7 – Резерви за кредитами АТ «БАНК КРЕДИТ ДНІПРО» за видами економічної діяльності станом на 1 серпня 2025 року, тис. грн.

Джерело: побудовано автором на основі [40]

На рис. 2.8 наведено залишки коштів за непрацюючими кредитами АТ «БАНК КРЕДИТ ДНІПРО», наданими суб'єктам господарювання за видами економічної діяльності.

Найбільша кількість припадає на «оптова торгівля, крім торгівлі автотранспортними засобами та мотоциклами» (194055,5 тис. грн тис. грн) та «сільське господарство, мисливство та надання пов'язаних із ними послуг» (107184 тис. грн).

Також непрацюючі кредити спостерігаються в таких сферах: «авіаційний транспорт» (8776,8 тис. грн.) та «оптова та роздрібна торгівля автотранспортними засобами та мотоциклами, їх ремонт» (4112,6 тис. грн.).

Рис. 2.8 – Залишки коштів за непрацюючими кредитами

АТ «БАНК КРЕДИТ ДНІПРО», наданими суб'єктам господарювання за видами економічної діяльності станом на 1 серпня 2025 року, тис. грн.

Джерело: побудовано автором на основі [39]

Табл. 2.5 демонструє розподіл непрацюючих кредитів АТ «БАНК КРЕДИТ ДНІПРО» за кількістю та за видами економічної діяльності.

До сфер діяльності, де спостерігається найбільша кількість непрацюючих кредитів, можна віднести: «оптова торгівля, крім торгівлі автотранспортними засобами та мотоциклами» та «сільське господарство, мисливство та надання пов'язаних із ними послуг».

До сфер діяльності, де спостерігається середня кількість непрацюючих кредитів, можна віднести: «авіаційний транспорт», «оптова та роздрібна торгівля автотранспортними засобами та мотоциклами, їх ремонт», «роздрібна торгівля, крім торгівлі автотранспортними засобами та мотоциклами» та «діяльність із забезпечення стравами та напоями».

Таблиця 2.5 – Розподіл непрацюючих кредитів АТ «БАНК КРЕДИТ ДНІПРО» за кількістю та за видами економічної діяльності станом на 1 серпня 2025 року

Найбільша кількість непрацюючих кредитів		Середня кількість непрацюючих кредитів		Найменша кількість непрацюючих кредитів	
Вид діяльності	Сума, тис. грн.	Вид діяльності	Сума, тис. грн.	Вид діяльності	Сума, тис. грн.
Оптова торгівля, крім торгівлі автотранспортними засобами та мотоциклами	194055,5	Авіаційний транспорт	8776,76	Складське господарство та допоміжна діяльність у сфері транспорту	982,2
Сільське господарство, мисливство та надання пов'язаних із ними послуг	107184	Оптова та роздрібна торгівля автотранспортними засобами та мотоциклами, їх ремонт	4112,58	Виробництво іншої неметалевої мінеральної продукції	504,2
		Роздрібна торгівля, крім торгівлі автотранспортними засобами та мотоциклами	2523,1		
		Діяльність із забезпечення стравами та напоями	1261,84		

Джерело: побудовано автором на основі [39]

До сфер діяльності, де спостерігається найменша кількість непрацюючих кредитів, можна віднести: «складське господарство та допоміжна діяльність у сфері транспорту», «виробництво іншої неметалевої мінеральної продукції».

Таким чином, управлінська фінансова проблема полягає у тому, що АТ «БАНК КРЕДИТ ДНІПРО» концентрує кредити у високоризикових галузях («оптова торгівля, крім торгівлі автотранспортними засобами та мотоциклами», «сільське господарство, мисливство та надання пов'язаних із ними послуг»). Це призводить до збільшення кількості непрацюючих кредитів і підвищення кредитного ризику.

Є необхідним вдосконалення кредитної політики банку для зміни структури кредитного портфеля та спрямування коштів у ті галузі, де мінімальна кількість непрацюючих кредитів.

Якщо АТ «БАНК КРЕДИТ ДНІПРО» не буде вкладати кошти в ті види діяльності, де велика кількість непрацюючих кредитів, то відповідно зменшиться сума резервів за кредитами за даними сферами діяльності. Таким чином, ці кошти можна направити на нове, більш результативне кредитування. Це сприятиме оптимізації кредитного портфеля, підвищенню ефективності управління кредитною політикою банку та збільшенню його процентних доходів.

Слід проаналізувати фактичні значення нормативів кредитного ризику АТ «БАНК КРЕДИТ ДНІПРО» за 01.10.2020-01.10.2025 роки, розрахунок яких вимагається НБУ (рис. 2.9).

Таким чином, норматив Н7 показує максимальний розмір кредитного ризику на одного контрагента. Це співвідношення суми всіх вимог та позабалансових зобов'язань банку перед одним контрагентом до його регулятивного капіталу. Згідно з вимогами, цей показник не повинен перевищувати 25%.

Згідно з даними рис. 2.9, норматив Н7 не перевищував нормативне значення. Можна побачити, що значення показника зменшилось станом на 01.10.2023 р. до 14,47 %, а у 01.10.2024 р. суттєво зросло до 20,72 %.

Тоді як норматив Н7 регламентує рівень концентрації ризику щодо окремого позичальника, норматив великих кредитних ризиків Н8 встановлює обмеження на загальну суму сконцентрованих кредитних ризиків. Даний

норматив передбачає, що загальна сума великих кредитних ризиків не повинна перевищувати регулятивний капітал банку більше ніж у 8 разів.

Можна побачити, що норматив Н8 не перевищує нормативне значення протягом аналізованого періоду. Також значення поступово зменшувалось до 01.10.2023 р., а станом на 01.10.2024 р. спостерігається істотне зростання показника до 167,26 %, а у 01.10.2025 р. - до 172,38 %.

Н9 - норматив, який встановлює максимальний обсяг кредитного ризику за операціями з пов'язаними з банком особами. Він відображає рівень участі банківської установи у кредитуванні інсайдерів та показує, наскільки суттєвою є залежність установи від таких операцій. Гранично допустимий рівень цього показника складає 25%.

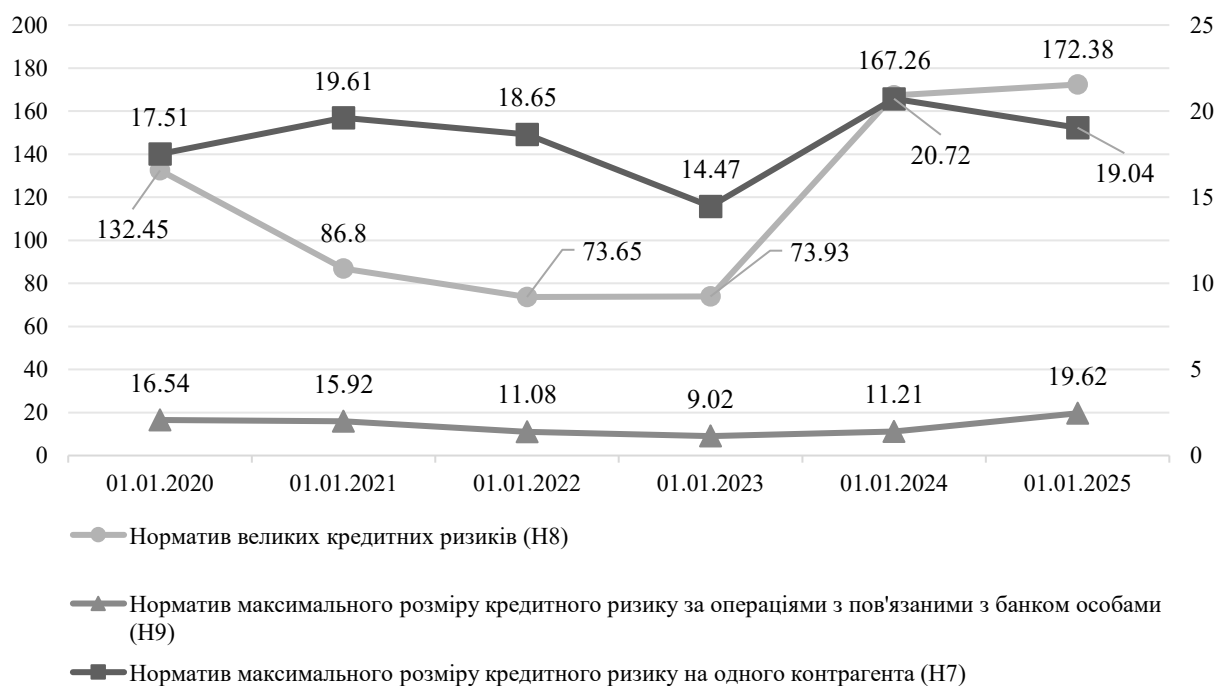

Рис. 2.9 – Динаміка нормативів кредитного ризику

АТ «БАНК КРЕДИТ ДНІПРО» за 01.10.2020 - 01.10.2025 роки, %

Джерело: побудовано автором на основі [41]

Відповідно до даних рис. 2.9, норматив Н9 не перевищує нормативне значення. Спостерігається зменшення показника станом на 01.10.2023 р. до 9,02 % та суттєве зростання у 01.10.2025 р. до 19,62 %.

На рис. 2.10 наведено динаміку показників рентабельності (ROA, ROE) АТ «БАНК КРЕДИТ ДНІПРО» за 2020–2024 рр.

ROA - індикатор прибутковості активів банку. Він обчислюється як співвідношення чистого прибутку банку на кінець звітного періоду до середнього обсягу активів банку за відповідний період і виражається у відсотках.

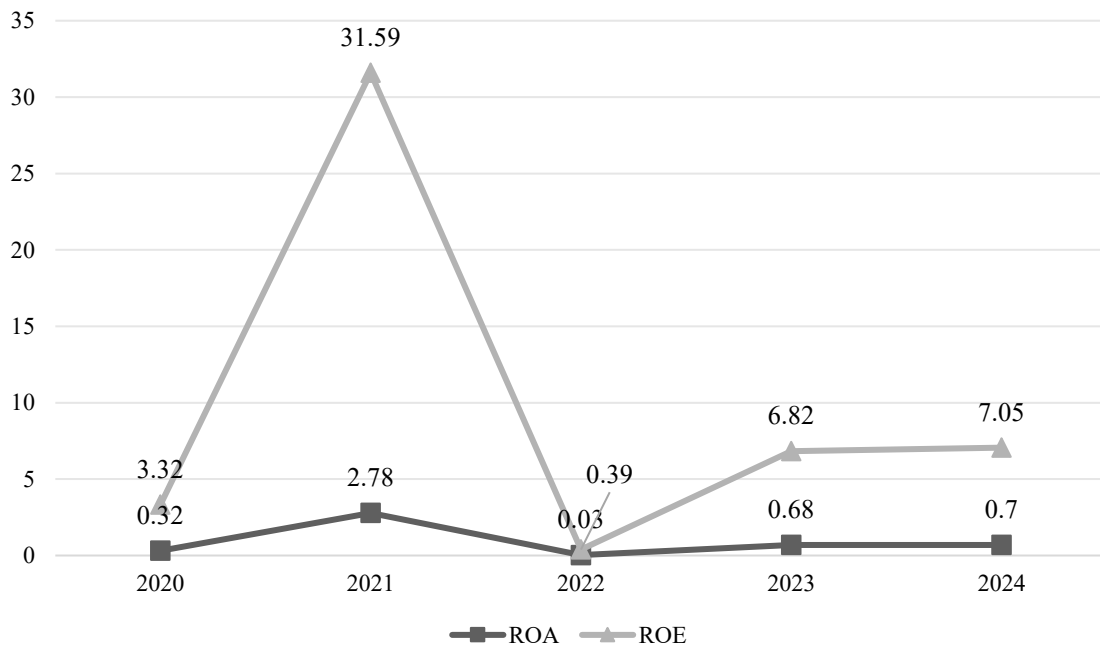

Рис. 2.10 – Динаміка показників рентабельності (ROA, ROE) АТ «БАНК КРЕДИТ ДНІПРО» за 2020-2024 рр., %

Джерело: побудовано автором на основі [27,31,32,33,34]

ROE - показник ефективності використання власного капіталу. Він обчислюється як співвідношення чистого прибутку банку на кінець звітного періоду до середньої вартості балансового капіталу за відповідний період і виражається у відсотках.

Можна зробити висновок, що значення ROA суттєво зросло у 2021 році до 2,78 %, а у 2022 році значно зменшилось до 0,03 %. У 2024 році значення показника складало 0,7 %. Отже, показник ROA у 2023–2024 роках повертається до тенденції зростання, що свідчить про підвищення прибутковості активів банку.

Показник ROE мав найбільше значення у 2021 році (31,59 %). У 2022 році спостерігається значне скорочення показника до 0,39 %. Далі можна побачити, що показник знов почав зростати та у 2024 році склав 7,05 %. Причиною такої позитивної динаміки є оптимізація структури капіталу та зменшення кредитних ризиків.

Таким чином, 2020-2021 роки можна охарактеризувати так: економічне відновлення після пандемії COVID-19; активізація кредитування корпоративного та роздрібногo секторів; зниження облікової ставки НБУ, кредити стали доступнішими і, як наслідок, стало більше доходів від кредитних операцій; зростання чистого прибутку банку.

Різке падіння ROA та ROE у 2022 році можна пояснити початком повномасштабної війни, та, як наслідок, різким скороченням кредитування, зростанням ризиків і резервів під збитки. Також у 2022 році спостерігається значне зниження чистого прибутку.

2023-2024 роки можна охарактеризувати як поступове відновлення. В цей період спостерігається стабілізація банківського сектору, поступове зростання кредитного портфеля; оптимізація витрат і відновлення обслуговування кредитів; повернення прибутковості, але ще не до довоєнного рівня.

Рис. 2.11 демонструє структуру кредитного портфеля АТ «БАНК КРЕДИТ ДНІПРО» за 2020-2024 рр. Можна зробити висновок, що найбільша частка припадає саме на кредити суб'єктам господарювання. У 2021 році показник суттєво зріс, а у 2022-2023 роках спостерігається його скорочення. У 2024 році обсяг кредитів юридичним особам знов збільшився до довоєнного рівня.

Обсяг кредитів фізичним особам, органам державної влади та обсяг іпотеки займають меншу частку у структурі.

Згідно з рисунком, спостерігається скорочення кредитного портфеля у 2022 р. Це період нестабільності та ризиків у банківській системі, зокрема через початок повномасштабної війни. Банки, включно з АТ «Банк Кредит Дніпро», посилили вимоги до позичальників, обмежили видачу нових кредитів. Клієнти,

особливо бізнес, знизили попит на кредити через невизначеність і ризики втрати платоспроможності. Частина підприємств реструктуризувала заборгованість або достроково погасила кредити.

А у 2024 р. спостерігається зростання кредитного портфеля, особливо за рахунок юридичних осіб. Починаючи з 2023 року, економічна ситуація частково стабілізується: банки відновлюють активне кредитування бізнесу, особливо малого та середнього. Уряд та НБУ впроваджують державні програми підтримки кредитування («5-7-9 %»), що стимулює попит на позики. Відновлення виробництва, торгівлі, агросектору призвело до зростання попиту на кредити від підприємств. Банки, маючи надлишкову ліквідність, активніше розміщують кошти у кредитні операції, щоб підвищити прибутковість.

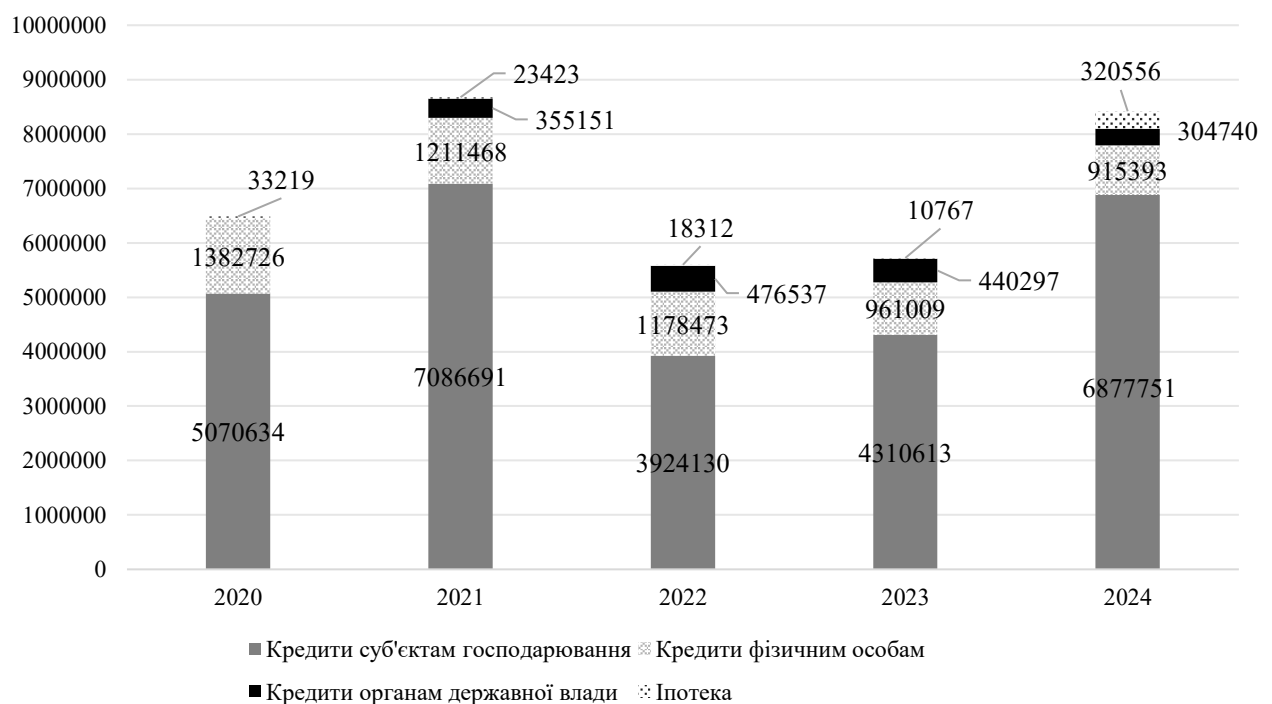

Рис. 2.11 – Структура кредитного портфеля АТ «БАНК КРЕДИТ ДНІПРО» за 2020 - 2024 рр., тис. грн

Джерело: побудовано автором на основі [27,31,32,33,34]

Як видно з рис. 2.12, упродовж 2020–2024 рр. спостерігається стійка тенденція до зменшення обсягу резервів за кредитами та авансами клієнтам.

Якщо у 2020 році їх величина становила 3304102 тис. грн, то у 2024 році – лише 873802 тис. грн, тобто скорочення відбулося майже в 3,8 рази.

Таке зниження може свідчити про покращення якості кредитного портфеля банку, зменшення частки проблемних кредитів.

Загалом, зменшення резервів має позитивний вплив на фінансовий результат банку, оскільки дозволяє скоротити витрати на формування резервів та підвищити прибутковість кредитних операцій.

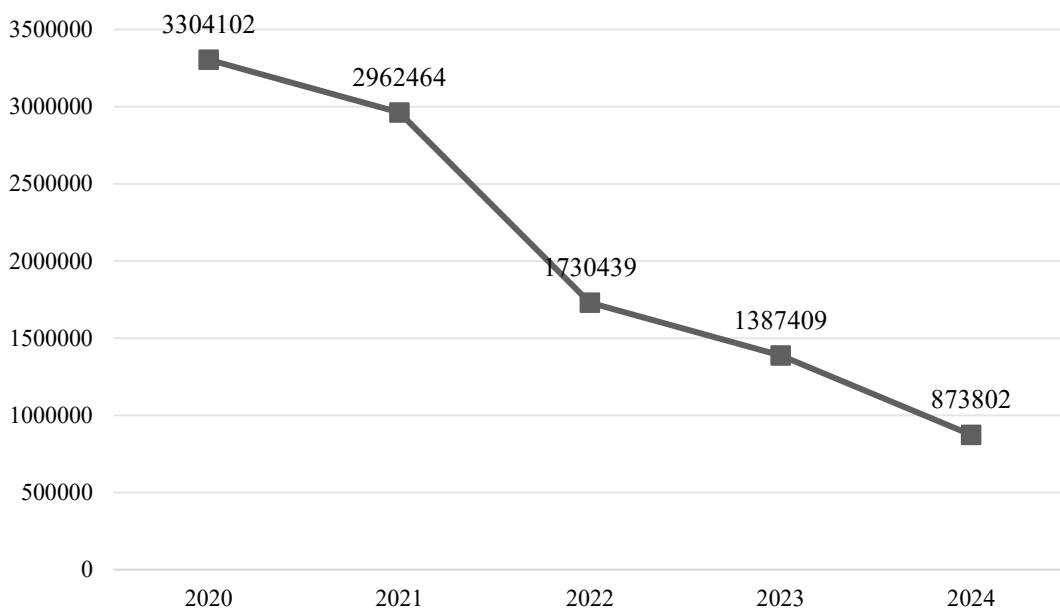

Рис. 2.12 – Динаміка резервів за кредитами та авансами клієнтам АТ «БАНК КРЕДИТ ДНІПРО» за 2020-2024 рр., тис. грн.

Джерело: побудовано автором на основі [27,31,32,33,34]

На рис. 2.13 відображено динаміку частки проблемних кредитів (NPL) у кредитному портфелі АТ «БАНК КРЕДИТ ДНІПРО» порівняно із середнім показником по банківській системі України за 2021–2024 рр. Якщо аналізувати дані АТ «БАНК КРЕДИТ ДНІПРО», можна побачити, що показник постійно зменшувався. Якщо у 2021 році він складав 41,8 %, то у 2024 році - 7,20 %. Високе значення частки проблемних кредитів (NPL) у 2021 році пояснюється накопиченням проблемної заборгованості попередніх років, що залишалася на балансі банку після кризових періодів. Але далі рівень NPL істотно скоротився,

і така позитивна динаміка свідчить про підвищення якості кредитного портфеля та ефективність управління кредитними ризиками.

Для порівняння, середній показник по банках України також знизився із 38,12 % у 2022 році до 30,29 % у 2024 році, проте темпи скорочення NPL у АТ «БАНК КРЕДИТ ДНІПРО» були значно вищими. Це свідчить про більш результативну політику управління проблемною заборгованістю та впровадження ефективних інструментів ризик-менеджменту в банку.

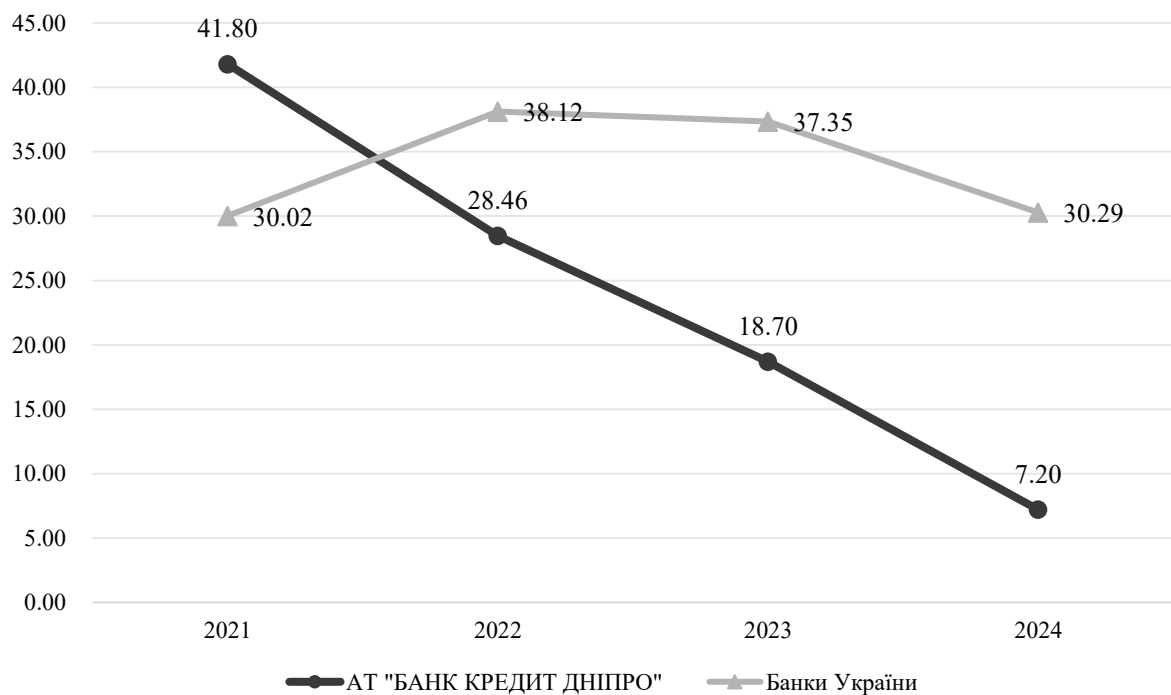

Рис. 2.13. – Динаміка частки проблемних кредитів (NPL) у кредитному портфелі АТ «БАНК КРЕДИТ ДНІПРО» та банків України за 2021 - 2024 рр, %

Джерело: побудовано автором на основі [27,31,32,33,34,42]

Рис. 2.14 демонструє динаміку процентних доходів від кредитів та авансам клієнтам за 2020 - 2024 рр. Можна зробити висновок, що до 2022 року показник поступово збільшувався.

У 2023 році доходи зменшились до 800727 тис. грн., що пов'язано з погіршенням макроекономічних умов і зниженням попиту на кредити серед населення та бізнесу.

А у 2024 році показник суттєво зріс у порівнянні з попередніми роками та склав 1218137 тис. грн. Це може бути пов'язано з розширенням кредитного портфеля банку, зростанням облікової ставки НБУ та підвищенням дохідності кредитних продуктів.

Отже, це свідчить про ефективність управління кредитною політикою та підвищення якості кредитного портфеля.

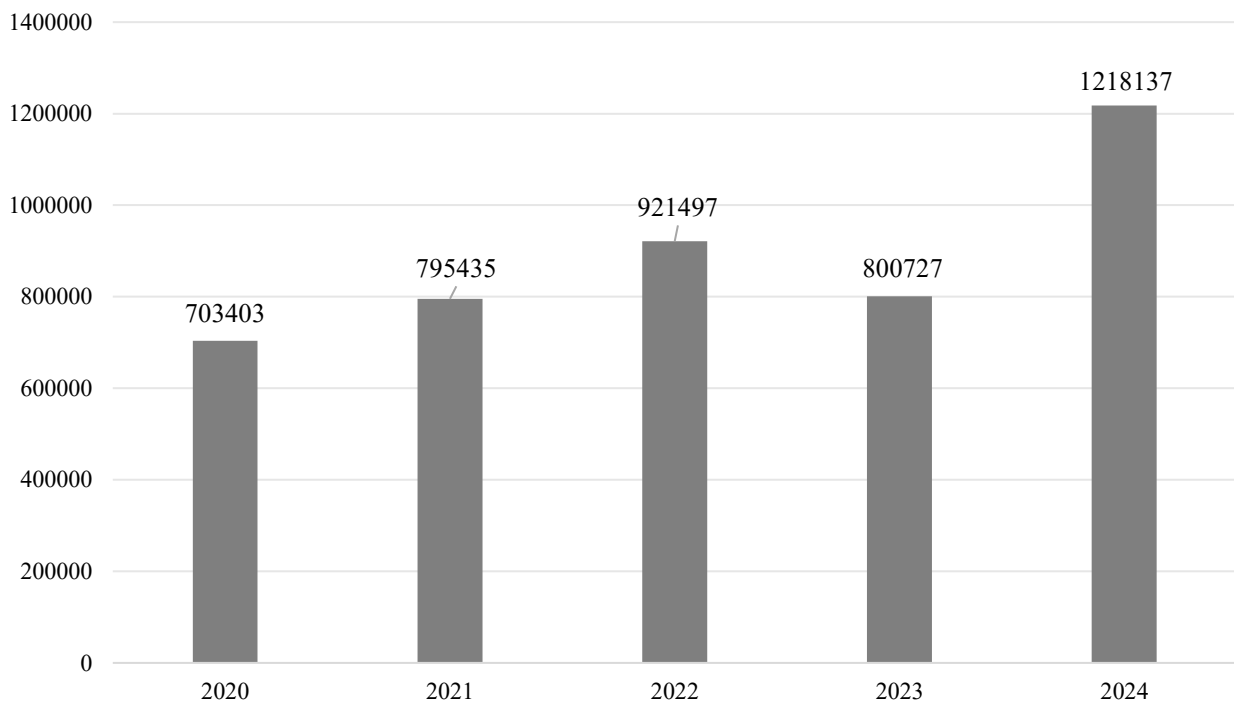

Рис. 2.14 – Динаміка процентних доходів від кредитів та авансам клієнтам за 2020-2024 рр., тис. грн

Джерело: побудовано автором на основі [27,31,32,33,34]

Важливим аспектом оцінки ефективності управління кредитною діяльністю банку є визначення співвідношення між рівнем дохідності та ризику кредитних операцій. Оскільки кредитування залишається одним із основних джерел прибутку банку, важливо забезпечити зростання доходів без надмірного підвищення ризику неповернення позик.

Для цього доцільно проаналізувати показники рентабельності активів (ROA) і капіталу (ROE) у поєднанні з рівнем проблемної заборгованості (NPL) та обсягом резервів під кредитні ризики.

Якщо зростання рентабельності супроводжується зменшенням частки проблемних кредитів і скороченням резервів, це свідчить про ефективне управління кредитною діяльністю. Натомість підвищення прибутковості при одночасному зростанні NPL або резервів означає, що банк досягає прибутку за рахунок підвищення ризиковості кредитного портфеля, що знижує стабільність його діяльності.

Таблиця 2.7 – Динаміка співвідношення прибутковості та ризику кредитної діяльності АТ «БАНК КРЕДИТ ДНІПРО» за 2021-2024 рр.

Показники	2021 р.	2022 р.	2023 р.	2024 р.	Темпи зміни		
					2022/ 2021	2023/ 2022	2024/ 2023
ROA, %	2,78	0,03	0,68	0,7	-2,75	0,65	0,02
ROE, %	31,59	0,39	6,82	7,05	-31,2	6,43	0,23
Частка проблемних кредитів (NPL), %	41,8	28,46	18,7	7,2	-13,34	-9,76	-11,5
Резерв за кредитами та авансами клієнтам, тис. грн	2962464	1730439	1387409	878802	-1232025	-343030	-508607

Джерело: побудовано автором на основі [27,31,32,33,34]

Згідно з даними табл. 2.7, у 2023 та у 2024 роках у АТ «БАНК КРЕДИТ ДНІПРО» спостерігається зростання ROA та ROE. Також можна побачити, як паралельно зменшується частка проблемних кредитів (NPL) до 7,2% у 2024 році. Це вказує на зміцнення контролю за якістю кредитного портфеля та ефективне управління проблемною заборгованістю. Разом із цим спостерігається зменшення резервів під кредити до 878802 тис. грн у 2024 році, що є результатом покращення платіжної дисципліни позичальників та зменшення частки активів, які потребують формування резервів.

Таким чином, така динаміка свідчить про підвищення якості кредитного портфеля та скорочення кредитних ризиків, що, відповідно, свідчить про зростання результативності управління кредитною діяльністю банку.

Висновки до розділу 2

Аналіз зовнішніх чинників показав, що управління кредитною політикою АТ «БАНК КРЕДИТ ДНІПРО» залежить від таких макроекономічних умов, як облікова ставка НБУ, рівень інфляції, темпи зростання ВВП, бюджетний дефіцит.

Було зроблено висновок, що найбільша частка в структурі процентних доходів у 2022 та у 2024 роках припадала на кредити та аванси клієнтам.

Найбільша частка у структурі кредитного портфеля АТ «БАНК КРЕДИТ ДНІПРО» припадає саме на кредити суб'єктам господарювання. У 2021 році показник суттєво зріс, а у 2022-2023 роках спостерігалось його скорочення. У 2024 році обсяг кредитів юридичним особам збільшився до довоєнного рівня.

Упродовж 2020–2024 рр. спостерігалась стійка тенденція до зменшення обсягу резервів за кредитами та авансами клієнтам. Зменшення резервів має позитивний вплив на фінансовий результат банку, оскільки дозволяє скоротити витрати на формування резервів та підвищити прибутковість кредитних операцій.

Рівень NPL істотно скоротився за останні роки, і така позитивна динаміка свідчить про підвищення якості кредитного портфеля та ефективність управління кредитними ризиками.

Було проаналізовано, що у АТ «БАНК КРЕДИТ ДНІПРО» фактичні значення нормативів кредитного ризику Н7, Н8 та Н9 не перевищували нормативні значення.

У результаті співвідношення між рівнем дохідності та ризику кредитних операцій, було зроблено висновок, що у 2023 та у 2024 роках у АТ «БАНК КРЕДИТ ДНІПРО» спостерігається зростання ROA, ROE паралельно разом із зменшенням частки проблемних кредитів (NPL). Це свідчить про посилення

контролю за якістю кредитного портфеля та ефективну роботу з проблемною заборгованістю. Разом із цим спостерігається зменшення резервів під кредити, що є результатом покращення платіжної дисципліни позичальників та зменшення частки активів, які потребують формування резервів.

Було зроблено висновок, що для удосконалення кредитної політики банку. треба обмежити вкладання коштів у високоризикові напрями («оптова торгівля, крім торгівлі автотранспортними засобами та мотоциклами», «сільське господарство, мисливство та надання пов'язаних із ними послуг»), збалансувати кредитний портфель та підтримувати ліквідність банку.

Таким чином, основна управлінська фінансова проблема АТ «БАНК КРЕДИТ ДНІПРО» полягає у концентрації кредитів у високоризикових галузях.

РОЗДІЛ 3

ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ КРЕДИТНОЮ ПОЛІТИКОЮ АТ «БАНК КРЕДИТ ДНІПРО»

3.1. Моделі та методи оцінювання кредитного ризику в системі управління кредитною політикою банку

У процесі формування та реалізації кредитної політики важливе місце посідають методи оцінювання кредитного ризику, оскільки саме вони забезпечують обґрунтованість кредитних рішень. Основні підходи до оцінювання кредитного ризику поділяються на три групи: рейтингові оцінки, зарубіжні моделі банкрутства та вітчизняні моделі банкрутства (рис. 3.1)

Рейтингові оцінки передбачають визначення інтегрального показника надійності позичальника за системою якісних і кількісних критеріїв. Найпоширенішими є моделі: PARSER, 6C, MEMO RISK, 4FC, CAMPARI.

Закордонні банки проводять оцінку потенційного ризику неповернення кредиту із використанням методики PARSER, що включає такі елементи: Person – ділова репутація позичальника; Amount – обґрунтування суми кредиту; Repayment – умови погашення; Security – забезпечення; Expediency – доцільності отримання кредиту; Remuneration – винагороди банку (процентна ставка) за ризик, пов'язаний з кредитуванням.

Деякі європейські банки під час проведення оцінки кредитоспроможності позичальника використовують метод CAMPARI. Дана методика полягає у послідовному виділенні з кредитної заявки та поданих фінансових документів найважливіших чинників, що характеризують діяльність клієнта, в їх оцінці та уточненні після особистої бесіди з позичальником [43].

У банківській практиці США для перевірки кредитоспроможності використовують метод 6C, де критерії відбору позичальників позначаються словами на літеру «С» (character - характер клієнта, capacity - його

платоспроможність, capital - капітал або майновий стан, collateral - забезпечення кредиту, conditions - загальні економічні умови, control - контроль) [44].

Якісні (експертні) моделі

- PARSER
- 6C
- MEMO RISK
- 4FC
- CAMPARI

Моделі банкрутства (зарубіжні)

- Модель Альтмана
- Модель Тоффлера
- Модель Чессера
- Французька модель
- Метод Ліса
- Модель Фулмера
- Модель Спрінгейта

Моделі банкрутства (вітчизняні)

- Модель Терещенка
- Коефіцієнтний аналіз
- Метод аналізу доцільності виплат
- Модель Долголаєва-Пареної

Рис. 3.1 – Основні підходи до оцінювання кредитного ризику

Джерело: побудовано автором на основі [44,45,56]

Світовий досвід демонструє також застосування методики аналізу MEMO RISK. Ця методика розшифровується, як: management – оцінка ефективності роботи менеджменту; experience – досвід клієнта; market – умови зовнішнього ринкового середовища, в якому працює поизичальник; operations – аналіз діяльності бізнесу позичальника; repayment – дослідження здатності клієнта погасити кредит; interest – відсоткова ставка; security – забезпечення за кредитом; kontrol – система контролю та управління ризиками.

Методика 4FC має таку назву через чотири основні аспекти оцінки кредитоспроможності, а саме: management quality – якість управлінських рішень;

industry dynamics – динаміка та специфіка галузі бізнесу, security realization – забезпечення позики та можливості його реалізації, financial condition – фінансовий стан клієнта.

Методика CAMPARI включає такі елементи: character – ділова репутація клієнта; ability - спроможність повернути кредит; marge - прибутковість операції; purpose - цільове призначення кредиту; amount - розмір позики; repayment - умови погашення кредиту; insurance – страхування ризику неповернення.

Незважаючи на наявність спільних характеристик, дані моделі відрізняються одна від одної кількістю показників, що формують загальний рейтинг позичальника, а також різними методами складання характеристик та встановлення їх пріоритетності.

Ці моделі дають змогу банкам формувати внутрішні рейтинги позичальників та ухвалювати рішення щодо кредитування на основі індивідуальних ризиків.

Зарубіжні моделі банкрутства орієнтовані на прогнозування ймовірності неплатоспроможності позичальника. До них належать: модель Альтмана (Z-score), модель Гоффлера, модель Чессера, французька модель, метод Ліса, модель Фулмера, модель Спрінгейта.

Наприклад, розглянемо найвідомішу модель Альтмана (Z-модель). У 1977 році група економістів, зокрема Альтман, Хольдерман і Нараяна, впровадила методику “Z-аналіз”, яка стала відомою як модель Альтмана [45].

Z-модель Альтмана визначається за формулою (3.1):

$$Z = 1,2 * X_1 + 1,4 * X_2 + 3,3 * X_3 + 0,6 * X_4 + 1,0 * X_5, \quad (3.1)$$

де X_1 – відношення власного оборотного капіталу до сукупних активів;

X_2 – відношення нерозподіленого прибутку до сукупних активів;

X_3 – відношення чистого прибутку до сукупних активів;

X_4 – відношення власного капіталу до загальних зобов’язань;

X_5 – відношення чистого доходу до сукупних активів.

В Україні підприємства класифікують за рівнем надійності, опираючись на такі значення індексу Z :

$Z \leq 1,8$ – вірогідність банкрутства дуже висока;

$1,8 < Z \leq 2,7$ – вірогідність банкрутства висока;

$2,7 < Z \leq 3,0$ – вірогідність банкрутства низька;

$Z > 3,0$ – вірогідність банкрутства дуже низька.

Модель Таффлера – чотирьох-факторна модель, в основу якої покладена модель Альтмана, але розроблена у відповідності до сучасних економічних реалій.

Формула моделі Таффлера має такий вигляд (3.2):

$$Z = 0,53 * X_1 + 0,13 * X_2 + 0,18 * X_3 + 0,16 * X_4, \quad (3.2)$$

де X_1 – відношення прибутку до сплати податків до короткострокових зобов'язань;

X_2 – відношення оборотних активів до загальних зобов'язань;

X_3 – відношення короткострокових зобов'язань до сукупних активів;

X_4 – відношення чистого доходу до сукупних активів.

Отримані значення показника Z можна інтегрувати так:

$Z < 0,2$ – ймовірність банкрутства досить висока;

$0,2 < Z < 0,3$ – можливе банкрутство;

$Z > 0,3$ – ймовірність банкрутства низька [46].

Треба зазначити, що при застосуванні статистичних моделей основна увага приділяється кількісним факторам, тоді як якісні аспекти, зокрема міжособистісні відносини, особливості менеджменту чи стратегічних рішень, залишаються поза увагою. Крім того, для таких моделей характерна невизначеність у виборі базових показників та висока чутливість до неточності

вхідних даних. Це особливо актуально для українських підприємств-позичальників, оскільки достовірність фінансової звітності інколи може бути недостатньою.

Таким чином, зазначені підходи базуються на аналізі фінансових коефіцієнтів і дозволяють визначити ймовірність банкрутства задовго до появи істотних фінансових труднощів.

Вітчизняні моделі оцінки ймовірності банкрутства створені українськими економістами з урахуванням особливостей функціонування національної економіки та специфіки вітчизняних підприємств. Найбільш поширеними серед них є: модель О. Терещенка, коефіцієнтний аналіз, метод аналізу доцільності виплат та модель Долгополової–Пареной.

Найвідомішою в Україні є методика діагностики банкрутства підприємства за моделлю О. Терещенка. Розроблена дискримінантна модель має суттєві переваги порівняно з іншими класичними вітчизняними підходами. До основних переваг відносяться [45]:

- простота використання;
- адаптація до вітчизняних статистичних даних із урахуванням сучасних міжнародних практик
- вирішення проблеми критичних значень показників за допомогою застосування різноманітних модифікацій базової моделі для підприємств різних сфер діяльності;
- врахування галузевих особливостей підприємства.

Модель Терещенка має таку форму (3.3):

$$Z = 1,5 * X_1 + 0,08 * X_2 + 10 * X_3 + 5 * X_4 + 0,3 * X_5 + 0,1 * X_6, \quad (3.3)$$

де X_1 – відношення грошових надходжень до зобов'язань;

X_2 – відношення валюти балансу до зобов'язань;

X_3 – відношення чистого прибутку до середньорічної величини активів;

X_4 – відношення прибутку до виручки;

X_5 – відношення виробничих запасів до виручки;

X_6 – відношення виручки до основного капіталу.

За одержаним значенням Z робиться висновок про вірогідність банкрутства підприємства, про його фінансову стійкість:

$Z > 2$ – загрози банкрутства немає;

$1 < Z < 2$ – фінансова стійкість порушена;

$0 < Z < 1$ – існує ризик банкрутства.

Коефіцієнтний аналіз ґрунтується на системі фінансових показників і дозволяє виявити тенденції зміни платоспроможності підприємства. До показників коефіцієнтного аналізу фінансового стану контрагента відносяться: коефіцієнт загальної ліквідності; коефіцієнт поточної ліквідності; коефіцієнт миттєвої ліквідності; рентабельність основної діяльності (продажу); рентабельність активів (ROA); період оборотності короткострокового боргу; оборотність оборотних активів; оборотність усього боргу; коефіцієнт зносу основних фондів; коефіцієнт фінансової незалежності; коефіцієнт маневреності власних коштів; коефіцієнт питомої ваги власних оборотних коштів у всіх оборотних активах.

Метод аналізу доцільності виплат передбачає оцінювання здатності підприємства вчасно здійснювати платежі за фінансовими зобов'язаннями перед кредиторами, постачальниками, державним бюджетом і працівниками. У межах цього підходу аналізується структура грошових потоків, співвідношення між надходженнями та витратами, а також реальна здатність підприємства генерувати достатній обсяг коштів для покриття поточних і довгострокових боргів.

Особливий акцент робиться на оцінці ліквідності активів, динаміці дебіторської та кредиторської заборгованості, оборотності капіталу. Результати такого аналізу дозволяють встановити, чи є виплата зобов'язань економічно доцільною, тобто чи не призведе вона до дефіциту обігових коштів, втрати платоспроможності або надмірного боргового навантаження.

Таким чином, метод аналізу доцільності виплат допомагає банкам виявити потенційні проблеми у фінансових потоках позичальника ще до моменту надання кредиту та прийняти більш обґрунтоване рішення щодо рівня кредитного ризику.

Модель Долгополової–Пареной використовується для інтегральної оцінки фінансового стану підприємства і прогнозування ризику його неплатоспроможності.

На відміну від зарубіжних моделей, які базуються переважно на статистичних методах та аналізі фінансових коефіцієнтів великих вибірок підприємств, модель Долгополової–Пареной пристосована до особливостей української економіки. Вона враховує чинники, характерні для українських підприємств: нестабільність доходів, коливання ліквідності, вплив зовнішніх економічних умов, податкове навантаження та структуру капіталу.

Основою моделі є комплексна система показників, що об'єднує кількісні (фінансові коефіцієнти) і якісні (репутація, ефективність управління, стан ринку) критерії. До основних показників, що аналізуються, належать: коефіцієнти ліквідності (поточний, швидкий, абсолютний); рентабельність активів та власного капіталу; рівень фінансової стійкості (співвідношення власного та позикового капіталу); оборотність дебіторської заборгованості; динаміка грошових потоків.

Після розрахунку цих коефіцієнтів формується інтегральний індекс, що дозволяє визначити рівень ризику: низький, середній або високий. Модель може використовуватися банками для внутрішнього рейтингування позичальників.

Отже, модель Долгополової–Пареной - це адаптований до українських умов інструмент оцінки кредитного ризику, який поєднує елементи фінансового аналізу, прогнозування та експертної оцінки, що робить її практичною для використання у вітчизняній банківській практиці.

Таким чином, можна зробити висновок, що усі дані вітчизняні моделі оцінювання ймовірності банкрутства активно використовуються українськими

банками для оцінювання фінансової стійкості позичальників і визначення рівня кредитного ризику під час прийняття управлінських рішень.

Таким чином, розгляд існуючих моделей оцінювання кредитного ризику дозволяє зробити висновок, що їхнє застосування має важливе значення для удосконалення системи управління кредитною політикою АТ «БАНК КРЕДИТ ДНІПРО». Використання як зарубіжних, так і вітчизняних методик сприяє підвищенню якості оцінки фінансового стану позичальників, своєчасному виявленню ризикових клієнтів та мінімізації частки непрацюючих кредитів у кредитному портфелі банку.

З огляду на специфіку діяльності АТ «БАНК КРЕДИТ ДНІПРО», доцільним є поєднання елементів кількісного та якісного аналізу кредитоспроможності позичальників, а також адаптація вітчизняних моделей до внутрішніх процедур ризик-менеджменту. Це дозволить удосконалити механізм управління кредитною політикою, спрямувати кредитні ресурси у більш стабільні галузі економіки та підвищити ефективність банківської діяльності загалом.

3.2. Вдосконалення управління кредитною політикою АТ «БАНК КРЕДИТ ДНІПРО» на основі оптимізації кредитного портфеля

На основі проведеного аналізу ефективності кредитної діяльності АТ «БАНК КРЕДИТ ДНІПРО» встановлено, що банк зосереджує значну частину кредитного портфеля у високоризикових галузях економіки - зокрема, у сфері оптової торгівлі (крім торгівлі автотранспортними засобами та мотоциклами) та сільського господарства. Саме ці напрями характеризуються найбільшою часткою непрацюючих кредитів і формуванням значних резервів, що свідчить про підвищений кредитний ризик і зниження прибутковості банку.

З метою підвищення якості управління кредитною політикою банку доцільно впровадити низку заходів, спрямованих на зниження кредитних ризиків та покращення структури кредитного портфеля:

1) Оцінка та оптимізація кредитного портфеля - здійснення регулярного моніторингу якості кредитів і коригування структури портфеля з урахуванням рівня ризиковості галузей і надійності позичальників.

2) Диверсифікація кредитного портфеля - зменшення концентрації кредитів у високоризикових секторах та збільшення обсягів кредитування стабільних галузей, таких як виробництво будівельних матеріалів, логістика чи харчова промисловість.

3) Розроблення чіткої політики щодо ризикових галузей - запровадження обмежень або підвищених вимог до позичальників із секторів, де спостерігається значна частка непрацюючих кредитів.

4) Регулярний моніторинг кредитних відносин - систематичний аналіз фінансового стану позичальників, контроль за дотриманням умов кредитних договорів і раннє виявлення проблемних кредитів.

5) Посилення контролю за кредитними ризиками - удосконалення системи внутрішнього ризик-менеджменту, запровадження сучасних методів оцінки платоспроможності клієнтів і прогнозування ризиків.

6) Збалансування між кредитуванням фізичних і юридичних осіб - розширення сегмента роздрібного кредитування, що дозволить знизити залежність банку від корпоративних позичальників і забезпечити більшу стабільність доходів.

7) Покращення структури активів - підтримання оптимального співвідношення між кредитами, ліквідними активами та інвестиціями в цінні папери, що сприятиме зміцненню фінансової стійкості банку.

8) Аналіз ринку та оновлення кредитних продуктів - адаптація умов кредитування до поточної ринкової кон'юнктури, розробка нових кредитних інструментів, орієнтованих на потреби клієнтів.

9) Підвищення кваліфікації персоналу - проведення регулярного навчання працівників кредитних підрозділів з метою вдосконалення навичок оцінки ризиків і прийняття зважених управлінських рішень.

Реалізація запропонованих заходів сприятиме формуванню більш збалансованої та ефективної кредитної політики, що забезпечить зниження частки непрацюючих кредитів, оптимізацію резервів, підвищення дохідності кредитних операцій і зміцнення фінансової стійкості АТ «БАНК КРЕДИТ ДНІПРО» в умовах мінливої економічної кон'юнктури.

Висновки до розділу 3

У даному розділі було розглянуто напрями вдосконалення управління кредитною політикою АТ «БАНК КРЕДИТ ДНІПРО». На основі аналізу методичних підходів до оцінки кредитних ризиків визначено, що ефективне управління кредитною політикою неможливе без системного моніторингу кредитного портфеля, впровадження сучасних моделей ризик-менеджменту та використання аналітичних інструментів для прогнозування проблемної заборгованості.

Дослідження структури кредитного портфеля банку показало, що основна частка кредитів зосереджена у високоризикових секторах економіки, зокрема в оптовій торгівлі та сільському господарстві, що призводить до зростання обсягу непрацюючих кредитів і резервів під них. Це свідчить про необхідність оптимізації галузевої структури портфеля та впровадження більш збалансованої кредитної політики.

Запропоновані у розділі напрями вдосконалення (оцінка та оптимізація кредитного портфеля, диверсифікація кредитного портфеля, розроблення чіткої політики щодо ризикових галузей, регулярний моніторинг кредитних відносин, посилення контролю за кредитними ризиками, збалансування між кредитуванням фізичних і юридичних осіб, покращення структури активів, аналіз ринку та оновлення кредитних продуктів, підвищення кваліфікації персоналу) дадуть змогу підвищити якість управління кредитною політикою, зменшити рівень кредитного ризику та забезпечити стабільність і прибутковість кредитних операцій банку.

Таким чином, впровадження запропонованих заходів сприятиме формуванню ефективної системи управління кредитною політикою АТ «БАНК КРЕДИТ ДНПРО», що відповідатиме сучасним вимогам банківського ринку та забезпечить сталий розвиток фінансової установи.

РОЗДІЛ 4

РОЗРАХУНОК ЕКОНОМІЧНОГО ЕФЕКТУ ВІД УДОСКОНАЛЕННЯ КРЕДИТНОЇ ПОЛІТИКИ АТ «БАНК КРЕДИТ ДНІПРО»

4.1. Оцінка платоспроможності підприємства-позичальника за допомогою моделей прогнозування банкрутства на прикладі ПАТ «ІНТЕРПАЙП НТЗ»

Для оцінки фінансової стійкості та визначення ризику неповернення кредиту доцільно застосувати кілька найбільш поширених моделей прогнозування банкрутства.

У межах цього дослідження для підприємства Інтерпайп НТЗ за 2024 рік було обрано три моделі:

- модель Е. Альтмана,
- модель Р. Таффлера,
- модель О. Терещенка.

Таке поєднання дозволяє отримати комплексний висновок, оскільки моделі ґрунтуються на різних підходах до оцінки ризику.

Модель Е. Альтмана оцінює ймовірність банкрутства на основі структури активів, прибутковості та ринкової капіталізації. Розрахунок проведено за формулою:

$$Z = 1,2 * 20604823 / 23707240 + 1,4 * 3929336 / 23707240 + 3,3 * 59855 / 23707240 + 0,6 * 5023909 / 18683331 + 1 * 8312420 / 23707240 = 1,04 + 0,23 + 0,008 + 0,16 + 0,35 = 1,788$$

Отже, значення індекса Z склало 1,788, що є менше ніж 1,8. Можна зробити висновок, що ймовірність банкрутства ПАТ «ІНТЕРПАЙП НТЗ» дуже висока.

Модель Р. Таффлера розраховується на основі чотирьох коефіцієнтів ліквідності, рентабельності та ефективності використання активів:

$$Z = 0,53 * (-28910) / 15833576 + 0,13 * 20604823 / 18683331 + 0,18 * 15833576 / 23707240 + 0,16 * 8312420 / 23707240 = -0,00097 + 0,14 + 0,12 + 0,056 = 0,315$$

Значення Z склало 0,315, що є трохи більше ніж 0,3. Отже, це свідчить про те, що підприємство знаходиться на низькому рівні банкрутства.

Модель О. Терещенко адаптована до українських умов та враховує показники ліквідності, рентабельності, оборотності та структури капіталу. Розрахунок проведено за формулою:

$$Z = 1,5 * 8312420 / 18683331 + 0,08 * 23707240 / 18683331 + 10 * 59855 / 23707240 + 5 * 59855 / 8312420 + 0,3 * 1099089 / 8312420 + 0,1 * 8312420 / 23707240 = 0,67 + 0,1 + 0,03 + 0,04 + 0,04 + 0,04 = 0,92$$

Значення індекса Z дорівнює 0,92, що знаходиться в діапазоні між 0 та 1. Це означає, що у ПАТ “ІНТЕРПАЙП НТЗ” існує загроза банкрутства.

Таким чином, в табл. 4.1 наведено порівняльний аналіз отриманих результатів. Результати показують суттєві розбіжності між моделями, що пояснюється різними підходами до оцінки фінансової стійкості. Модель Р. Таффлера більше орієнтується на ліквідність і здатність підприємства генерувати виручку, тоді як модель Е. Альтмана та модель О. Терещенко сильніше реагують на збитковість, низьку рентабельність та високий рівень заборгованості.

Таблиця 4.1. - Порівняльний аналіз моделей оцінки ризику банкрутства ПАТ “ІНТЕРПАЙП НТЗ” за 2024 рік

Модель	Значення	Висновок
Модель Е. Альтмана	1,788	Імовірність банкрутства дуже висока
Модель Р. Таффлера	0,315	Імовірність банкрутства низька
Модель О. Терещенко	0,92	Існує загроза банкрутства

Джерело: побудовано автором на основі [банк кредит дніпро]

Проведений аналіз підтверджує, що ризик фінансової нестабільності ПАТ «ІНТЕРПАЙП НТЗ» у 2024 році є суттєвим. Дві з трьох моделей, а саме модель Е. Альтмана та О. Терещенко, свідчать про наявність загрози банкрутства, що зумовлено високим борговим навантаженням, низькою рентабельністю та обмеженим обсягом оборотних коштів.

Отже, найбільш доцільною для оцінки ризику неплатоспроможності у даному випадку є модель О. Терещенко, оскільки вона враховує українські стандарти звітності та краще відображає реальні фінансові умови діяльності підприємства.

Застосування цієї моделі дозволяє АТ «БАНК КРЕДИТ ДНІПРО» точніше оцінювати кредитний ризик та сприяє мінімізації потенційних фінансових втрат, що, у свою чергу, забезпечує більш стабільний та прогнозований процентний дохід банку.

Крім того, використання результатів моделі у процедурі кредитного аналізу дозволяє підвищити ефективність управління кредитним портфелем, покращити прийняття рішень щодо надання кредитів і зміцнити фінансову стійкість банку в цілому.

4.2. Аналіз результатів впровадження заходів з удосконалення кредитної політики АТ «БАНК КРЕДИТ ДНІПРО»

Для оцінки ефективності запропонованих заходів щодо вдосконалення управління кредитною політикою АТ «БАНК КРЕДИТ ДНІПРО» було проведено аналіз динаміки ключових показників за 2022–2024 роки та здійснено прогноз їх зміни після впровадження вдосконалень (табл. 4.2).

Аналіз табл. 4.2 свідчить про позитивні тенденції в управлінні кредитною діяльністю банку. За аналізований період частка проблемних кредитів (NPL) скоротилася з 28,46 % у 2022 році до 7,2 % у 2024 році, що є результатом активної роботи з реструктуризації заборгованості та посилення контролю за кредитними ризиками. Після впровадження заходів з удосконалення управління кредитною

політикою прогнозується подальше зниження частки NPL до 5,5 %, що забезпечить підвищення якості кредитного портфеля та зменшення обсягу неповернень.

Таблиця 4.2 – Динаміка та прогноз основних показників ефективності кредитної політики АТ «БАНК КРЕДИТ ДНІПРО»

Показники	2022	2023	2024	Очікувано після вдосконалень
Частка NPL, %	28,46	18,7	7,2	5,5
Рівень резервування, %	44,74	32	11,16	9
Рентабельність кредитного портфеля, %	23,83	18,47	28,1	30

Джерело: побудовано автором на основі [банк кредит дніпро]

Відповідно, рівень резервування знизиться до 9 %, що свідчитиме про зменшення кредитного ризику та ефективніше використання капіталу банку. Поряд із цим очікується підвищення рентабельності кредитного портфеля до 30 %, що вказує на зростання прибутковості кредитних операцій і підвищення загальної фінансової стійкості установи.

Проведемо розрахунок економічного ефекту від зменшення частки проблемних кредитів за формулою (4.1):

$$E = (P_0 - P_1) * 100 / P_0, \quad (4.1)$$

де E – економічний ефект;

P_0 – поточний показник;

P_1 – очікуваний показник.

Якщо частка проблемних кредитів знизиться з 7,2 % до 5,5 %, економічний ефект скорочення кредитного ризику становитиме:

$$E = (7,2 - 5,5) / 7,2 * 100 = 23,6\%$$

Отже, рівень кредитного ризику може знизитися на 23,6 %, що свідчить про покращення якості управління кредитним портфелем.

Завдяки комплексній оптимізації кредитної політики очікується підвищення рентабельності кредитного портфеля до 25 %, що сприятиме зміцненню конкурентних позицій банку на ринку та зростанню його прибутковості.

Отже, впровадження запропонованих заходів з удосконалення управління кредитною політикою дозволить АТ «БАНК КРЕДИТ ДНІПРО» не лише знизити рівень кредитного ризику, але й підвищити якість кредитного портфеля. Це сприятиме покращенню фінансової стійкості банку, збільшенню процентних доходів і зростанню довіри клієнтів. Зменшення частки проблемних кредитів забезпечить економію коштів на формування резервів та підвищення ефективності використання капіталу.

З урахуванням тенденцій попередніх років і очікуваного покращення основних показників ефективності кредитної політики, можна прогнозувати подальше зростання ефективності кредитної діяльності банку. У середньостроковій перспективі (2025–2026 рр.) зменшення частки NPL нижче 5 % сприятиме підвищенню довіри інвесторів, залученню нових клієнтів і розширенню кредитного портфеля.

Також одним із важливих результатів удосконалення кредитної політики є скорочення рівня резервування під кредитні операції. Зменшення частки резервів дозволяє банку вивільнити частину капіталу, що раніше використовувався для покриття можливих збитків за проблемними кредитами. Це створює додаткові можливості для розширення кредитування та підвищення прибутковості установи.

Розрахунок економічного ефекту від зниження рівня резервування здійснюється за формулою (4.2):

$$E = (R_0 - R_1) * K, \quad (4.2)$$

де R_0 – поточний рівень резервування;

R_1 – очікуваний рівень резервування;

K – загальний обсяг кредитного портфеля.

За умов зниження рівня резервування з 11,16% до 9% економічний ефект становитиме:

$$E = (0,1116 - 0,09) * 7829735 = 169122,28 \text{ тис. грн.}$$

Отже, завдяки підвищенню якості кредитного портфеля та скороченню частки проблемних кредитів банк зможе вивільнити 169122,28 тис. грн. Ці кошти можуть бути спрямовані на подальше кредитування клієнтів або інші прибуткові операції, що позитивно вплине на фінансову стійкість і рентабельність діяльності банку.

Під впливом удосконалення управління кредитною політикою очікується підвищення рентабельності кредитного портфеля, що безпосередньо призведе до зростання процентних доходів банку. Для розрахунку прогнозного обсягу процентних доходів використаємо формулу (4.3):

$$D_1 = D_0 * (1 + E/100), \quad (4.3)$$

де D_0 – фактичний обсяг процентних доходів банку;

E – очікуване зростання рентабельності кредитного портфеля;

D_1 – очікуваний обсяг процентних доходів.

Якщо після реалізації запропонованих заходів рентабельність кредитного портфеля зросте з 28,1 % до 30 %, то прогнозований обсяг процентних доходів можна розрахувати таким чином:

$$1218137 * (1 + (30 - 28,1) / 100) = 1241281,6 \text{ тис. грн.}$$

Отже, очікується збільшення процентних доходів на 23144,6 тис. грн., що свідчить про підвищення ефективності кредитної політики та раціональніше використання ресурсів банку.

Проаналізуємо модель оптимізації ризику та доходності, яка оцінює, як змінюється співвідношення дохідність портфеля до кредитного ризику після впровадження заходів (формула 4.4):

$$RR = D / (NPL + R), \quad (4.4)$$

де D – процентні доходи банку;

NPL – обсяг непрацюючих кредитів,

R – резерви від кредити.

Після впровадження заходів із вдосконалення кредитної політики очікується покращення ефективності управління кредитними ризиками: рівень непрацюючих кредитів знизиться з 7,2% до 5,5%, резерви під кредити зменшаться, а прогнозовані процентні доходи кредитного портфеля зростуть.

Тоді показник оптимізації ризику RR у 2024 році та після впровадження заходів становитиме:

$$RR_1 = 1218137 / (564026,03 + 873802) = 0,847$$

$$RR_2 = 1241281,6 / (7829735 * 0,055 + 7829735 * 0,09) = 1,094$$

$$\Delta RR = RR_2 - RR_1 = 1,094 - 0,847 = 0,247 \text{ (або 24,7 \%)}$$

Після впровадження заходів із вдосконалення кредитної політики показник оптимізації ризику RR зріс з 0,847 до 1,094, що відповідає зростанню на 0,247 (або 24,7%). Отримане значення підтверджує, що запропоновані заходи дозволяють суттєво підвищити ефективність кредитного портфеля: банк отримує більше прибутку за рахунок зменшення ризиковості та оптимізації резервування. Це свідчить про реальний економічний ефект від удосконалення кредитної політики.

Таким чином, можна зробити висновок, що проведені розрахунки підтвердили економічну доцільність впровадження заходів з удосконалення управління кредитною політикою. Реалізація запропонованих підходів

дозволить оптимізувати структуру кредитного портфеля, зменшити частку проблемних кредитів і рівень резервування, підвищити рентабельність кредитного портфеля і зміцнити фінансову стабільність банку.

Висновки до розділу 4

У даному розділі було проаналізовано економічний ефект від удосконалення кредитної політики АТ «БАНК КРЕДИТ ДНІПРО» шляхом проведення комплексної оцінки платоспроможності позичальника на прикладі ПАТ «ІНТЕРПАЙП НТЗ».

Застосування трьох моделей прогнозування банкрутства (Е. Альтмана, Р. Таффлера та О. Терещенко) дозволило отримати всебічне уявлення про рівень кредитного ризику підприємства. Результати показали суттєві розбіжності між моделями через відмінності у методології, однак дві з них (Е. Альтмана та О. Терещенко) свідчать про наявність загрози банкрутства, що зумовлено низькою рентабельністю, значним обсягом зобов'язань та недостатнім рівнем оборотного капіталу. Найбільш обґрунтованою для використання в українських умовах є модель О. Терещенка, оскільки вона адаптована до національних стандартів звітності та дає більш точну оцінку кредитоспроможності позичальника. Її застосування дозволяє банку точніше визначати рівень неплатоспроможності клієнтів, мінімізувати ризик втрат і забезпечувати стабільний процентний дохід.

Також було проведено оцінку ефективності запропонованих заходів щодо вдосконалення управління кредитною політикою банку. Аналіз динаміки ключових показників за 2022–2024 роки показав позитивні тенденції: зменшення частки проблемних кредитів (NPL), зниження рівня резервування та зростання рентабельності кредитного портфеля. Було проведено розрахунок економічного ефекту від потенційного зменшення частки проблемних кредитів до 5,5 % та зниження рівня резервування до 9%, а також проаналізовано можливе зростання процентних доходів банку внаслідок підвищення рентабельності кредитного портфеля до 30 %. Таким чином, проведені розрахунки економічного ефекту

підтвердили доцільність запропонованих заходів: вони дозволяють знизити кредитний ризик, підвищити рентабельність кредитного портфеля та оптимізувати використання ресурсів банку.

Модель оптимізації ризику та доходності продемонструвала, що після зменшення кредитних ризиків та зростання доходів ефективність роботи кредитного портфеля суттєво покращується. Зростання показника RR на 24,7 % свідчить про те, що АТ «БАНК КРЕДИТ ДНІПРО» отримує більше доходу при меншому ризиковому навантаженні.

Таким чином, проведений аналіз доводить економічну та практичну доцільність запропонованих заходів. Використання моделі О. Терещенка при оцінці позичальників у поєднанні з удосконаленням кредитної політики дає змогу АТ «БАНК КРЕДИТ ДНІПРО» знизити рівень кредитного ризику, підвищити ефективність кредитної діяльності та забезпечити стабільне зростання процентних доходів у майбутніх періодах.

ВИСНОВКИ

Кредитна політика є ключовим інструментом реалізації стратегічних цілей банку, оскільки саме кредитні операції формують основну частину активів та визначають рівень прибутковості й стійкості банківської установи. Від того, наскільки ефективно банк організує кредитний процес, залежить здатність мінімізувати ризики, забезпечити якість портфеля, залучати надійних позичальників та підтримувати конкурентоспроможність на ринку фінансових послуг.

Теоретичні засади кредитної політики ґрунтуються на принципі пріоритетності мінімізації ризику над дохідністю. Це означає, що банк не повинен надавати кредит у разі надмірного рівня ризику, навіть якщо очікувана дохідність є високою. Дотримання цього принципу забезпечує захист капіталу банку, зниження частки проблемних кредитів та формування якісного кредитного портфеля. У процесі кредитування важливу роль відіграють не лише стандарти оцінювання позичальників, а й організаційна структура кредитного процесу, рівень внутрішнього контролю, система моніторингу та відповідність кредитної політики загальній стратегії розвитку банку.

Формування та реалізація кредитної політики визначається впливом як внутрішніх, так і зовнішніх факторів. До внутрішніх факторів належать кредитний потенціал банку, рівень його клієнтоорієнтованості, якість управління, структура активів, досвід роботи з різними сегментами ринку. Зовнішні фактори включають грошово-кредитну політику НБУ, макроекономічні умови, попит на кредити, стан галузей економіки та загальні ризики фінансової системи. Від їх взаємодії залежить здатність банку формувати оптимальну кредитну стратегію, яка забезпечить стабільність і прибутковість діяльності.

У процесі дослідження кредитної діяльності АТ «БАНК КРЕДИТ ДНІПРО» було встановлено, що банк активно розвиває кредитний портфель, проте має значну концентрацію кредитів у високоризикових галузях економіки. Така структура підвищує вірогідність формування проблемних активів і

ускладнює управління ризиками. Аналіз показав, що найбільша частка непрацюючих кредитів припадає саме на сегменти з підвищеною волатильністю, що у свою чергу збільшує потребу у формуванні резервів та зменшує прибутковість кредитних операцій.

Під час дослідження було підтверджено, що комплексна оцінка кредитоспроможності позичальників потребує використання різних моделей та методів аналізу. Окремі коефіцієнти не відображають повної картини ризику, а тому банк має застосовувати комбіновані моделі, які включають фінансові, якісні та ринкові показники. Порівняння результатів застосування різних моделей довело, що вони можуть давати різні оцінки, а отже банк повинен враховувати їх у сукупності. Це підвищує точність прогнозування, дозволяє знижувати ризики та покращує обґрунтованість управлінських рішень.

Аналіз діяльності АТ «БАНК КРЕДИТ ДНІПРО» за останні роки показав позитивні тенденції щодо скорочення непрацюючих кредитів. Частка NPL поступово зменшувалась протягом аналізованого періоду, що свідчить про активну роботу банку з реструктуризації, удосконалення моніторингу та покращення процедури оцінювання позичальників. Одночасно спостерігається зниження обсягу резервів, що є результатом підвищення якості портфеля. Це дозволяє банку вивільняти капітал, підвищувати рентабельність та розширювати можливості кредитування.

Удосконалення кредитної політики сприяє оптимізації структури активів банку, зниженню рівня концентрації в ризикових галузях та перерозподілу кредитних ресурсів у більш стабільні сегменти економіки. Перехід до диверсифікованої моделі кредитування дає змогу знизити залежність банку від окремих галузей та зменшити ймовірність виникнення системних ризиків у портфелі. У поєднанні з ефективною системою моніторингу це забезпечує сталий розвиток банківської установи та підтримує її фінансову стабільність.

Розрахований економічний ефект підтвердив, що навіть часткове скорочення проблемних кредитів приносить суттєві позитивні результати. Зменшення резервів під кредитні операції дозволяє банку спрямувати вивільнені

кошти на нове кредитування, підвищити ліквідність і збільшити процентні доходи. Таким чином, удосконалення кредитної політики має не лише якісний, але й кількісний економічний результат, який безпосередньо впливає на фінансовий стан банку.

Загалом проведене дослідження підтвердило, що ефективна кредитна політика має включати системний підхід до управління кредитним процесом, застосування сучасних моделей оцінювання ризиків, регулярний моніторинг портфеля та своєчасне коригування його структури. Такий підхід дозволить АТ «БАНК КРЕДИТ ДНІПРО» зменшити рівень кредитних ризиків, сформувати стабільний і прибутковий кредитний портфель, підвищити конкурентоспроможність та забезпечити довгостроковий розвиток.

Таким чином, узагальнюючи результати дипломного дослідження, можна зробити висновок, що удосконалення кредитної політики є ключовою умовою підвищення ефективності діяльності банку. Посилення контролю над ризиками, диверсифікація портфеля, впровадження сучасних моделей оцінювання позичальників та спрямування кредитних ресурсів у стабільні галузі економіки забезпечують банку можливість зміцнювати фінансову стійкість і досягати стратегічних цілей. Подальший розвиток кредитної політики АТ «БАНК КРЕДИТ ДНІПРО» має базуватися на гнучкості, адаптивності та постійному вдосконаленні інструментів управління ризиками, що дозволить банку утримувати стабільні позиції на ринку та забезпечувати високий рівень фінансових результатів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Закон України «Про банки та банківську діяльність» від 7 грудня 2000 року № 2121 – III. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>
2. Офіційний сайт податкової адміністрації України. Податковий кодекс України: за станом на 2 грудня 2010 р. № 2755-VI (зі змінами, внесеними Законом за станом на 19 травня 2011 р.). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://sta.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=300762&cat_id=300760.
3. Фінансовий словник-довідник / М. Я. Дем'яненко, Ю. Я. Лузан, П. Т. Саблук, В. М. Скупий та ін. / за ред. М. Я. Дем'яненка. – К.: ІАЕ УААН, 2003. – 555 с.
4. Гроші та кредит : підручник / Савлук М., Мороз А., Пудовкіна М. та ін.; за заг. ред. М.І. Савлука - Київ: М-во освіти і науки України. КНЕУ, 2001 - 602 с.
5. Мочерний С.В. Економічна система. Економічна енциклопедія: у 3 т. Т. 3; відп. ред. С.В. Мочерний. – К.: Академія, 2002.
6. Гроші. Кредит. Кредитний ринок: підручник / Глущенко С.В - Київ: НАУКМА, 2015. 300 с.
7. Бітнер І.В., Коротких О.Е. Кредитна політика комерційного банку в умовах економічної нестабільності. // Економіка та суспільство.– 2023. – №56.
8. Банківське кредитування : навч. посіб. / [У. В. Владичин; за ред. д.е.н., проф. С. К. Реверчука]. – К. : Атіка, 2008.
9. Кредитування і контроль: навч. посіб. / [Вовк В.Я., Хмеленко О.В.] – К.: Знання, 2008. – 463 с
10. Островська Н. С. Особливості формування кредитної політики та кредитного портфеля комерційного банку в сучасних умовах // Інфраструктура ринку. – 2021. - № 54. – С. 214-220. [Електронний ресурс] - Режим доступу: http://www.market-infr.od.ua/journals/2021/54_2021/36.pdf

11. Мельник К., Бодрян В. Кредитна політика комерційного банку – інструмент досягнення стратегічних цілей // Інноваційний розвиток та безпека підприємств в умовах неоіндустріального суспільства: Матеріали міжн. наук.-практич. інтернет-конфер. м. Луцьк : ВНУ ім. Лесі Українки. – 2020. – С. 137-139. [Електронний ресурс] - Режим доступу: <https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/19222/1/137-139.pdf>
12. Бикова О. В., Марченко О.В. Оцінка ефективності кредитної політики банку // Молодий вчений. – 2017. – С. 586–589. [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2017/3/136.pdf>
13. Вікіпедія. Базель III. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%91%D0%B0%D0%B7%D0%B5%D0%BB%D1%8C_III#:~:text=%C2%AB%D0%91%D0%B0%D0%B7%D0%B5%D0%BB%D1%8C%20III%C2%BB%20%E2%80%94%20%D0%B4%D0%BE%D0%BA%D1%83%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D1%82%20%D0%91%D0%B0%D0%B7%D0%B5%D0%BB%D1%8C%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%BE%D0%B3%D0%BE,%D0%BA%D1%80%D0%B8%D0%B7%D0%BE%D1%8E%20%D0%BA%D1%96%D0%BD%D1%86%D1%8F%202000%2D%D1%85%20%D1%80%D0%BE%D0%BA%D1%96%D0%B2
14. BIS. Basel III: international regulatory framework for banks. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.bis.org/bcbs/basel3.htm>
15. Національний банк України. Національний банк впроваджує новий норматив для банків – коефіцієнт покриття ліквідністю LCR. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/natsionalniy-bank-vprovadjuje-noviy-normativ-dlya-bankiv--koefitsiyent-pokrittya-likvidnistyu-lcr>
16. Мінфін. НБУ встановив для банків новий норматив — коефіцієнт левериджу. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://minfin.com.ua/ua/2025/06/25/153493814/>
17. Національний банк України. Встановлено мінімальне значення коефіцієнта левериджу для банків та банківських груп. [Електронний

- ресурс]. – Режим доступу: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/vstanovleno-minimalne-znachennya-koefitsiyenta-leveridju-dlya-bankiv-ta-bankivskih-grup>
18. Національний банк України. Норматив довгострокової ліквідності NSFR починає діяти з 01 квітня 2021 року. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/normativ-dovgostrokovoyi-likvidnosti-nsfr-pochinaye-diyati-z-01-kvitnya-2021-roku>
19. Національний банк України. Національний банк оновив вимоги щодо визначення банками пов'язаних контрагентів, що несуть спільний економічний ризик. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/nbu-onoviv-vimogi-schodo-viznachennya-bankami-povyazanih-kontragentiv-scho-nesut-spilniy-ekonomichniy-rizik?utm>
20. Фінансовий пульс. Запровадження європейських вимог до капіталу підсилює стійкість банківської системи. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://finpuls.com/en/zaprovadzhennia-yevropeiskykh-vymoh-do-kapitalu-pidsyliuie-stiikist.html>
21. Дзюблюк О. В., Прийдун Л. М. Кредитний ризик і ефективність діяльності банку: монографія. Тернопіль : ФОП Паляниця В. А., 2015. 295 с.
22. Банк Кредит Дніпро. Про банк. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://creditdnpr.com.ua/pro-bank>
23. Банк Кредит Дніпро. Участь у ФГВФО. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://creditdnpr.com.ua/pro-bank/uchast-u-fgvfo>
24. Стандарт-Рейтинг. АТ “БАНК КРЕДИТ ДНІПРО”. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://standard-rating.biz/category/rl_at-bank-kredit-dnipro/
25. Банк Кредит Дніпро. Цінні папери. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://creditdnpr.com.ua/biznesu/cinni-papery>
26. Банк Кредит Дніпро. Банк Кредит Дніпро розпочав співпрацю з дочірнім банком The Bank of New York Mellon (London) у Великій Британії. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://creditdnpr.com.ua/novyna/bank-kredyt-dnipro-rozpochav-spivpracyu->

z-dochirnim-bankom-bank-new-york-mellon-london-u

27. Банк Кредит Дніпро. Фінансова звітність МСФЗ за 2024 рік. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://creditdnepr.com.ua/sites/default/files/ifrs_fs_ukr_2024.pdf
28. А - Банк. Фінансова звітність, висновок незалежного аудитора та Звіт керівництва (Звіт про управління) А-Банку (за 2024 рік) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://att.a-bank.com.ua/AP/0000001600944491.1.0.pdf?md5=G8H9lymDj7AzhH9_epneGw&expires=1758221882
29. VST bank . Звіт про управління, фінансова звітність, разом зі звітом незалежного аудитора за рік, що закінчився 31 грудня 2024 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://vstbank.ua/Content/Entities/SparkFile/4282/ru/VST%202024%20FS_Signed%20financial%20statements%20with%20auditors%20report.pdf?v=638838485280000000
30. Таскомбанк. Звіт незалежного аудитора та Фінансова звітність за 2024 рік. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://tascombank.ua/files/FS_TASCOMBANK_2024.pdf
31. Банк Кредит Дніпро. Фінансова звітність МСФЗ за 2020 рік. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://creditdnepr.com.ua/sites/default/files/ifrs_fs_ukr_2020_0.pdf
32. Банк Кредит Дніпро. Фінансова звітність МСФЗ за 2021 рік. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://creditdnepr.com.ua/sites/default/files/ifrs_set_ukr_2021_signed.pdf
33. Банк Кредит Дніпро. Фінансова звітність МСФЗ за 2022 рік. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://creditdnepr.com.ua/sites/default/files/ifrs_fs_ukr_2022.pdf
34. Банк Кредит Дніпро. Фінансова звітність МСФЗ за 2023 рік. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://creditdnepr.com.ua/sites/default/files/ifrs_fs_ukr_2023.pdf

- 35.Мінфін. Облікова ставка НБУ. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://index.minfin.com.ua/ua/banks/nbu/refinance/>
- 36.Мінфін. ВВП Україн. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/gdp/>
- 37.Мінфін. Індекс інфляції. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/index/inflation/>
- 38.Мінфін. Державний бюджет України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://index.minfin.com.ua/ua/finance/budget/gov/>
- 39.Національний банк України. Наглядова статистика. Розподіл кредитів, наданих суб'єктам господарювання в національній та іноземній валютах за видами економічної діяльності, що класифікуються за розділами, з них дефолтних відповідно до Положення № 351 та непрацюючих відповідно до Положення № 97 (у розрізі банків). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/supervision-statist>
- 40.Національний банк України. Наглядова статистика. Розподіл кредитів, наданих суб'єктам господарювання в національній та іноземній валютах, та розміру сформованих резервів за видами економічної діяльності та стадіями знецінення за міжнародним стандартом фінансової звітності 9 "Фінансові інструменти" (у розрізі банків). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/supervision-statist>
- 41.Національний банк України. Наглядова статистика. Пруденційні нормативи та ліміти відкритої валютної позиції (у розрізі банків). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/supervision-statist>
- 42.Національний банк України. Наглядова статистика. Обсяги активних операцій та частка непрацюючих активів в цілому по системі. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/supervision-statist>
- 43.Суханова А. В., Пухальська Н. О., Черній Б. С. Сучасні методи оцінки кредитоспроможності позичальника банківськими установами //

Економіка і суспільство. – 2018. – № 18. – С. 586–589. [Електронний ресурс] - Режим доступу: https://economyandsociety.in.ua/journals/18_ukr/114.pdf

44. Казак О. О., Дворецький Д. Ю. Сучасні імперативні тренди аналізу кредитоспроможності позичальників банку. Ефективна економіка. –2021. – № 6. [Електронний ресурс] - Режим доступу: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/6_2021/98.pdf
45. Жердецька Л.В. Розвиток моделей прогнозування банкрутства банків / Л.В. Жердецька, І.С. Постирнак // Глобальні та національні проблеми економіки. 2016. № 14. С. 796-801. URL: <http://global-national.in.ua/archive/14-2016/159.pdf>
46. Ліснічук О. А. Моделі розрахунку ймовірності банкрутства як метод оцінки фінансового потенціалу підприємства / О. А. Ліснічук, Є. В. Виноградова // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Економіка і менеджмент. - 2018. - Вип. 33. - С. 111-116. [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://vestnik-econom.mgu.od.ua/journal/2018/33-2018/17.pdf>

ДОДАТКИ

Додаток А

Таблиця А.1 – Звіт про фінансовий стан АТ «БАНК КРЕДИТ ДНІПРО»
станом на 31 грудня 2022 року (у тисячах гривень)

	<i>Прим.</i>	<i>2022 р.</i>	<i>2021 р.</i>
Активи			
Грошові кошти та їх еквіваленти	7	11 629 652	6 112 078
Кредити та аванси банкам	8	110 459	1 173 449
Кредити та аванси клієнтам	9	3 867 013	5 714 269
Інвестиції в цінні папери	10	2 080 296	5 541 887
Похідні фінансові активи		516 561	97 014
Інвестиційна нерухомість	11	236 800	484 900
Відстрочені податкові активи	15	269 437	250 380
Нематеріальні активи		61 747	59 021
Основні засоби		338 999	368 660
Інші фінансові активи	12	4 814	334 996
Інші нефінансові активи	12	239 633	224 978
Необоротні активи, утримувані для продажу	16	463	16 526
Усього активів		19 355 874	20 378 158
Зобов'язання			
Кошти банків	17	1 145 745	3 908 589
Кошти клієнтів	18	16 310 141	14 484 296
Забезпечення	19	44 227	35 356
Інші фінансові зобов'язання	20	152 482	125 030
Інші нефінансові зобов'язання	20	17 812	32 049
Податок на прибуток	15	20	-
Усього зобов'язань		17 670 427	18 585 320
Власний капітал			
Статутний капітал	22	3 586 561	3 586 561
Непокритий збиток		(1 952 778)	(1 902 767)
Емісійний дохід		17 469	17 469
Резервні та інші фонди банку		60 768	4 141
Інші резерви		(26 573)	87 434
Усього власного капіталу		1 685 447	1 792 838
Усього зобов'язань та власного капіталу		19 355 874	20 378 158

Джерело: побудовано автором на основі [33]

Таблиця А.2 – Звіт про фінансовий стан АТ «БАНК КРЕДИТ ДНІПРО»
станом на 31 грудня 2023 року (у тисячах гривень)

	Прим.	2023 р.	2022 р.
Активи			
Грошові кошти та їх еквіваленти	7	8 152 323	11 629 652
Кредити та аванси банкам	8	267 893	110 459
Кредити та аванси клієнтам	9	4 335 277	3 867 013
Інвестиції в цінні папери	10	6 802 864	2 080 296
Похідні фінансові активи		244 320	516 561
Інвестиційна нерухомість	11	121 807	236 800
Відстрочені податкові активи	15	292 594	269 437
Нематеріальні активи	13	58 560	61 747
Основні засоби	14	327 772	338 999
Інші фінансові активи	12	20 548	4 814
Інші нефінансові активи	12	219 073	239 633
Необоротні активи, утримувані для продажу	16	52 913	463
Усього активів		20 895 944	19 355 874
Зобов'язання			
Кошти банків	17	40 119	1 145 745
Кошти клієнтів	18	18 476 538	16 310 141
Забезпечення	19	46 792	44 227
Інші фінансові зобов'язання	20	135 502	152 482
Інші нефінансові зобов'язання	20	33 861	17 812
Податок на прибуток	15	67 914	20
Усього зобов'язань		18 800 726	17 670 427
Власний капітал			
Статутний капітал	22	3 586 561	3 586 561
Непокритий збиток		(1 810 628)	(1 952 778)
Емісійний дохід		17 469	17 469
Резервні та інші фонди банку		61 430	60 768
Інші резерви		240 386	(26 573)
Усього власного капіталу		2 095 218	1 685 447
Усього зобов'язань та власного капіталу		20 895 944	19 355 874

Джерело: побудовано автором на основі [34]

Таблиця А.3 – Звіт про фінансовий стан АТ «БАНК КРЕДИТ ДНІПРО»
станом на 31 грудня 2024 року (у тисячах гривень)

	<i>Прим.</i>	<i>2024 р.</i>	<i>2023 р.</i>
Активи			
Грошові кошти та їх еквіваленти	7	6 732 660	8 152 323
Кредити та аванси банкам	8	315 461	267 893
Кредити та аванси клієнтам	9	7 829 735	4 335 277
Інвестиції в цінні папери	10	8 994 566	6 802 864
Похідні фінансові активи		75 262	244 320
Інвестиційна нерухомість	11	96 259	121 807
Відстрочені податкові активи	15	220 850	292 594
Нематеріальні активи	13	95 490	58 560
Основні засоби	14	355 211	327 772
Інші фінансові активи	12	30 675	20 548
Інші нефінансові активи	12	226 253	219 073
Необоротні активи, утримувані для продажу	16	29 890	52 913
Усього активів		25 002 312	20 895 944
Зобов'язання			
Кошти банків		80	40 119
Кошти клієнтів	17	21 780 069	18 476 538
Інші залучені кошти	18	311 547	-
Забезпечення	19	48 664	46 792
Інші фінансові зобов'язання	20	155 533	135 502
Інші нефінансові зобов'язання	20	53 326	33 861
Податок на прибуток	15	170 476	67 914
Усього зобов'язань		22 519 695	18 800 726
Власний капітал			
Статутний капітал	22	3 586 561	3 586 561
Непокритий збиток		(1 649 917)	(1 810 628)
Емісійний дохід		17 469	17 469
Резервні та інші фонди банку		75 711	61 430
Інші резерви		452 793	240 386
Усього власного капіталу		2 482 617	2 095 218
Усього зобов'язань та власного капіталу		25 002 312	20 895 944

Джерело: побудовано автором на основі [27]

Таблиця Б.1 – Звіт про прибутки та збитки та інший сукупний дохід
АТ «БАНК КРЕДИТ ДНІПРО» станом на 31 грудня 2022 року (у тисячах гривень)

	<i>Прим.</i>	<i>2022 р.</i>	<i>2021 р.</i>
Процентні доходи	23	2 039 521	1 429 326
Процентні витрати	23	(1 199 374)	(625 459)
Чистий процентний дохід		840 147	803 867
Комісійні доходи	24	213 588	263 931
Комісійні витрати	24	(94 801)	(91 423)
Чистий комісійний дохід		118 787	172 508
Інші доходи	25	54 788	865 308
Чистий прибуток від операцій з фінансовими інструментами за справедливою вартістю через прибуток або збиток		512 757	118 466
Чистий прибуток (збиток) від операцій з борговими фінансовими інструментами, які обліковуються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід		(25 369)	13 588
Чистий прибуток від операцій з іноземною валютою		147 534	74 584
Чистий збиток від переоцінки іноземної валюти		(11 596)	(2 801)
Чистий збиток від переоцінки об'єктів інвестиційної нерухомості		(188 620)	(126 880)
Витрати, які виникають під час первісного визнання фінансових активів за процентною ставкою, вищою або нижчою, ніж ринкова		-	(578)
Відрахування до резерву під очікувані кредитні збитки за фінансовими інструментами		(729 819)	(671 548)
Інші прибутки (збитки)	26	10 220	(69 019)
Витрати на виплати працівникам		(459 655)	(389 405)
Амортизаційні витрати		(58 658)	(69 309)
Адміністративні та інші операційні витрати	27	(202 004)	(218 824)
Прибуток (збиток), що виникає від припинення визнання фінансових активів, оцінених за амортизованою собівартістю		4 100	77 489
Прибуток до витрат з податку на прибуток		12 612	577 446
(Витрати)/Пільга з податку на прибуток	15	(5 996)	(11 177)
Прибуток за рік		6 616	566 269

Джерело: побудовано автором на основі [33]

Таблиця Б.2 – Звіт про прибутки та збитки та інший сукупний дохід
 АТ «БАНК КРЕДИТ ДНІПРО» станом на 31 грудня 2023 року (у тисячах гривень)

	<i>Прим.</i>	<i>2023 р.</i>	<i>2022 р.</i>
Процентні доходи	23	2 784 227	2 039 521
Процентні витрати	23	(1 711 120)	(1 199 374)
Чистий процентний дохід		1 073 107	840 147
Комісійні доходи	24	216 355	213 588
Комісійні витрати	24	(103 739)	(94 801)
Чистий комісійний дохід		112 616	118 787
Інші доходи	25	38 247	54 788
Чистий прибуток (збиток) від операцій з фінансовими інструментами за справедливою вартістю через прибуток або збиток		(135 860)	512 757
Чистий прибуток (збиток) від операцій з борговими фінансовими інструментами, які обліковуються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід		67 597	(25 369)
Чистий прибуток від операцій з іноземною валютою		150 597	147 534
Чистий прибуток (збиток) від переоцінки іноземної валюти		3 581	(11 596)
Чистий збиток від переоцінки об'єктів інвестиційної нерухомості	11	(81 572)	(188 620)
Витрати, які виникають під час первісного визнання фінансових зобов'язань за процентною ставкою, вищою або нижчою, ніж ринкова		(1 479)	-
Відрахування до резерву під очікувані кредитні збитки за фінансовими інструментами		(288 931)	(729 819)
Інші прибутки (збитки)	26	9 613	10 220
Витрати на виплати працівникам		(561 697)	(459 655)
Амортизаційні витрати		(65 615)	(58 658)
Адміністративні та інші операційні витрати	27	(216 617)	(202 004)
Прибуток, що виникає від припинення визнання фінансових активів, оцінених за амортизованою собівартістю		7 520	4 100
Прибуток до витрат з податку на прибуток		111 107	12 612
(Витрати)/Пільга з податку на прибуток	15	31 705	(5 996)
Прибуток за рік		142 812	6 616

Джерело: побудовано автором на основі [34]

Продовження додатка Б

Таблиця Б.3 – Звіт про прибутки та збитки та інший сукупний дохід АТ «БАНК КРЕДИТ ДНІПРО» станом на 31 грудня 2024 року (у тисячах гривень)

	<i>Прим.</i>	<i>2024 р.</i>	<i>2023 р.</i>
Процентні доходи	23	3 028 610	2 784 227
Процентні витрати	23	(1 677 865)	(1 711 120)
Чистий процентний дохід		1 350 745	1 073 107
Комісійні доходи	24	204 447	216 355
Комісійні витрати	24	(143 840)	(103 739)
Чистий комісійний дохід		60 607	112 616
Інші доходи	25	46 053	38 247
Чистий прибуток (збиток) від операцій з фінансовими інструментами за справедливою вартістю через прибуток або збиток		(99 781)	(135 860)
Чистий прибуток (збиток) від операцій з борговими фінансовими інструментами, які обліковуються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід		254 995	67 597
Чистий прибуток від операцій з іноземною валютою		167 899	150 597
Чистий прибуток (збиток) від переоцінки іноземної валюти		(12 798)	3 581
Чистий збиток від переоцінки об'єктів інвестиційної нерухомості	11	(4 868)	(81 572)
Доходи (витрати), які виникають під час первісного визнання фінансових зобов'язань за процентною ставкою, вищою або нижчою, ніж ринкова		-	(1 479)
Відновлення / (Відрахування до) резерву під очікувані кредитні збитки за фінансовими інструментами		(408 825)	(288 931)
Інші прибутки (збитки)	26	(18 127)	9 613
Витрати на виплати працівникам		(669 726)	(561 697)
Амортизаційні витрати		(74 684)	(65 615)
Адміністративні та інші операційні витрати	27	(274 635)	(216 617)
Прибуток, що виникає від припинення визнання фінансових активів, оцінених за амортизованою собівартістю		29 502	7 520
Прибуток до витрат з податку на прибуток		346 357	111 107
(Витрати)/Пільга з податку на прибуток	15	(171 365)	31 705
Прибуток за рік		174 992	142 812

Джерело: побудовано автором на основі [27]